

naša luč

1975

9

splošna deklaracija o človekovih pravicah

Ob tridesetletnici te važne mednarodne listine objavljamo njeno besedilo v nadaljevanjih in ga razlagamo.

Med državami podpisnicami je bila tudi Jugoslavija.

2. Mati in otrok imata pravico do posebne pomoči in podpore. Vsi otroci, zakonski in nezakonski, uživajo enako socialno varstvo.

Šele v težkih okoliščinah postane vsakomur jasno, koliko bolj je mati z otrokom obremenjena v svojih skrbih in delu kot pa človek brez otroka: npr. na dolgem potovanju. Jasno je, da imata zato mati in otrok pravico do posebne zaščite. Kar tiče nezakonske otroke, smo jim nekdanj tudi kristjani delali veliko krivico. Hvala Bogu, pa smo danes kristjani med prvimi, ki skušamo te otroke posebej zaščititi.

ČLEN 26. — 1. Vsak človek ima pravico do izobrazbe. Pouk mora biti vsaj v osnovnih šolah brezplačen. Osnovni pouk je obvezan. Strokovni in poklicni pouk mora biti vsem dostopen. Višji študij mora biti enako dostopen vsem po njihovi sposobnosti in uspehah.

Pravica do izobrazbe vključuje celo vrsto dejstev, npr. zadostno število šol, zadosten učiteljski kader, v marsikakšnem primeru denarno podporo tistega, ki se izobrazuje, upoštevanje umske sposobnosti in uspeha kot edinega merila za dostop na višje šole, brez kakršnega koli zapostavljanja nekaterih zaradi njihovega svetovnega nazora.

2. Namen izobrazbe mora biti razvoj človeške osebnosti in kre-

pitev spoštovanja človekovih pravic in osnovnih svoboščin. Pospešavati mora razumevanje, strpnost in prijateljstvo med vsemi narodi in vsemi rasnimi in verskimi skupnostmi; biti mora naklonjena delovanju Združenih narodov za ohranitev miru.

Po prepričanju vsega naprednega sveta je jedro človekove osebnosti v uresničevanju dobrote, resnice, pravice in svobode v njegovem življenju in v spoštovanju in boju za taiste vrednote v prid drugim ljudem in narodom. Zato je vsako uvažanje v šole raznih nauk, ki same sebe razglašajo za „edini znanstveni svetovni nazor“, kršenje tega člena Deklaracije. Vsako smešenje vere po šolah je prav tako zanihanje tega člena.

Za uspešno izobraževanje mladih ljudi imajo starši pravico, da izbirajo ali vsaj odločilno sodelujejo pri nastavitvi učiteljev svojih otrok. Učitelji, ki niso po svojem najglobljem prepričanju in življenju resnični demokrati, za učiteljsko delo niso sposobni.

3. V prvi vrsti imajo starši pravico določiti, kakšno vzgojo naj prejmejo njihovi otroci.

Država ima sicer dolžnost poskrbeti za zadostno število šol vseh stopenj, nima pa pravice šole monopolizirati: mora pustiti tudi zasebne šole, če jih starši želé. Pa tudi mora poskrbeti, da bo pouk v državnih šolah svetovno-nazorsko nevtralen, se pravi, nikakor v nasprotju s prepričanjem staršev šolarjev.

Katoliška Cerkev je svoje prepričanje, da ima pravico ustanoviti šole vseh stopenj (osnovne, srednje in visoke), izrazila v

Zakoniku cerkvenega prava (kanon 1375). Kjer je Cerkev ustanavljanje lastnih šol prepovedano, se ji dela krivica in tega se katoličani dobro zavedajo, čeprav molče.

Če je staršem po naravi naložena dolžnost, da poskrbijo za telesni in duševni blagor svojih otrok, imajo tudi pravico, da določijo, kakšno vzgojo naj njihovi otroci dobijo. Prvo vzgojo dobijo otroci v družini. Šola mora samo nadaljevati s to vzgojo, torej ima le dopolnilni pomen pri vzgoji. Učitelj je po svoji službi pooblaščenec staršev, svoje delo opravlja v imenu in po želji staršev. Noben posameznik in nobena družba ne sme staršem te njihove pravice kršiti.

Seveda pa morajo tako starši kot učitelji upoštevati zakone demokratsko urejene družbe.

Tudi II. Vatikanski koncil se je zavzel za vzgojo mladine in med drugim izjavil: „Država ne sme pozabiti, da je njeno delo dopolnilno in da ne sme izvajati nad šolstvom nobenega monopola, ki nasprotuje vrojenim pravicam človeške osebe, napredku in širjenju kulture, mirnemu sožitju državljanov in pluralizmu, ki dandanes obstaja v mnogih državah... Cerkev zelo hvali tiste oblasti in svetne družbe, ki upoštevajo različna prepričanja v sodobni družbi in dolžno versko svobodo ter pomagajo družinam, da bi se mogli otroci na vseh šolah vzgajati v skladu z nraavnimi in verskimi načeli svojih družin... Ta sveti zbor znova razglašá, da ima Cerkev pravico svobodno ustanovljati in voditi šole vsake vrste in stopnje, kar je bilo razglašeno že v mnogih dokumentih cerkvenega učiteljstva.“

(Koncilna izjava o krščanski vzgoji).

(Bo še)

Slika na naslovni strani: Podružnica sv. Štefana na Kupljenku pri Bohinjski Bell.

Dokončna ureditev jugoslovansko-italijanske meje

1. oktobra so predstavniki jugoslovanske in italijanske vlade napovedali sporazum o pravni ureditvi meje med Jugoslavijo in Italijo.

Glavna vsebina sporazuma je naslednja:

Dejansko stanje, ki obstaja na Tržaškem že od Londonskega sporazuma (1954), bo s tem tudi pravno priznано. Omenjeni sporazum je izročil Italiji v upravo severni obalni pas s Trstom kot cono A, Jugoslaviji pa južni obalni pas kot cono B. Coni bosta prišli s tem sporazumom v popolno oblast Italije oziroma Jugoslavije.

Morske poti bodo tako urejene, da bodo tudi najtežje italijanske ladje moge pripluti po italijanskih vodah v tržaško pristanišče.

Vzdolž sedanje državne meje od Medje vasi do Peči bo prišlo do manjših popravkov meje v korist Italije. Vrh Sabotina bo pripadel Italiji. Baje ne bo pri tem prizadet noben zaselek.

Za boljšo povezavo med Goriškimi Brdi in Novo Gorico bodo zgradili novo cesto po pobočju Sabotina in odprli mednarodne prehode v Gorici.

Na področju med Sežano in Bazovico bodo na obeh straneh državne meje ustanovili prosto cono, ki bo uživala carinske olajšave. (Za zgraditev te cone bodo morali Slovenci v Italiji žrtvovati velik del zemljišča, ki so ga doslej dosti uspešno branili pred odtujitvijo.) Tu bo možno skladiščiti in predelavati blago, ki ga prevažajo prek tržaškega pristanišča, pri čemer bodo mogli biti zaposleni državljani obeh držav.

Jugoslovani in Italijani, ki živijo na področju dosedanjih con A in B, se bodo mogli v teku enega leta po podpisu sporazuma odločiti za jugoslovansko ali italijansko državljanstvo in se izseliti. Za svoje nepremičnine bodo dobili odškodnino.

S to pogodbo bo nehal veljati Londonski sporazum, obenem bo pa prenehal veljati tudi posebni statut za slovensko in hrvaško manjšino v bivši coni A in za italijansko v bivši coni B. A vladi zagotavljata, da bosta še naprej zaščitili vse narodne manjšine.

Človeku je hudo za vsak košček slovenske zemlje, ki pride tujcu v roke. A če je to edina pot za utrditev miru na nekem področju, potem se s težkim srcem v to vda. Nikakor pa ne morejo biti samo gospodarski razlogi zadostna cena za našo zemljo.

Jasno je, da mora matična dežela v vsakem primeru res vse storiti, da bo slovenska narodna manjšina v tuji državi povsem zaščitená. (Italijanski zakon o globalni zaščiti, katerega dva osnutka že dve leti tičita v rimskem parlamentu, še zdaj ni izglasovan.)

Najbolj pozitivna pri tem sporazumu je nova obveznost italijanske vlade glede slovenske narodnostne manjšine: Italija bo morala odslej priznati vsem Slovencem njihove narodnostne pravice. (Po Londonskem sporazumu so imeli največ pravic Slovenci na Tržaškem, manj Slovenci na Goriškem, nobenih pa Slovenci v Beneški Sloveniji in v Kanalski dolini.) Potem pa obveznost, da se uredničijo tista določila iz posebnega statuta, ki jih še niso izpolnili ali pa so jih izpolnili le delno (npr. glede šolstva).

naša luč

1975 9

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 24
november 1975

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	2 angl. f.
Avstrija	75 šil.
Belgija	170 bel. fran.
Francija	20 fr. fran.
Italija	2200 lir
Švica	16 š. fran.
Nizozemska	12 n. glđ.
Nemčija	15 n. mark
Švedska	20 š. kron
Avstralija	5 av. dol.
Kanada	6 kan. dol.
ZDA	6 am. dol.

Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava „Naše luči“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Printed in Austria

**za vas smo nabrali
najbolj zanimive**

novice od doma

KRAJE CERKVENIH PREDMETOV

V zadnjih letih se je na mariborskem področju močno povečalo število vlomov v cerkve. Tatovi so bili pri svojih vlomih zelo iznajdljivi. Na Ojstrici so si pomagali tako, da so izkopali rov pod cerkvenim zidom. Pokradeni predmeti so večinoma romali v bližnjo Avstrijo. Mariborska policija je prišla na sled dvema tatoma. Tadvata imata na vesti 20 vlomov. Nakradeni predmeti imajo vrednost okoli 26 milijonov din.

ORGELSKI KONCERT

Priznani slovenski orgelski virtuozi Hubert Bergant je v letošnjem poletju imel vrsto nastopov doma in na tujem. Različna orgelska dela slavni orgelskih klasikov je posredoval poslušalcem v Ljubljani, Celju, Zagrebu, Šibeniku, na Blejskem otoku, Dunaju, v pariški Notre

Dame in v Regensburgu. Kritike so bile povsod izredno pohvalne.

REDOVNIŠKI DAN

Konec oktobra je bil na Teološki fakulteti v Ljubljani prvi slovenski redovniški dan. Poleg številnih redovnikov in redovnic so se udeležili dneva mnogi duhovniki in laiki. Srečanje je imelo študijski in molitveni značaj. Kot v preteklosti, tako ima tudi danes slovensko redovništvo važno poslanstvo naše vernosti.

SIMFONIČNI ORKESTER

RTV Ljubljana praznuje letos 20-letnico ustanove. Ob tej priložnosti so imeli septembra jubilejni koncert. Orkester je žel v preteklosti mnoga mednarodna priznanja. V teh letih je opravil gotovo veliko poslanstvo na domačem kulturnem polju. S svojimi oddajami je seznanjal Slo-

vence z deli domačih in tujih mojstrov.

SLOVENSKI OTROCI DOBRI BRALCI

Slovenija ima 215 tisoč šolarjev. Med njimi je 40 odstotkov aktivnih bralcev raznih mladinskih knjig. Že petnajst let prirejajo nagradno tekmovanje za bralne značke. Pobudo za tovrstno tekmovanje je dal pokojni pisatelj Bevč. To gibanje ima širok kulturni in vzgojni pomen. Dejstvo je, da v Sloveniji več kot polovica odraslih ne prebere niti ene knjige letno.

SLOVO SLOVENSKIH UMETNIKOV

12. septembra letos se je kultura Slovenija poslovila od umetnikov Ivana Pengova in Toneta Kralja. Pengov je opremil prve povojne verske liste. Udeleževal se je na različnih slikarskih pod-

med vestami smo brali:

PRI NOGOMETAŠIH JE LEPO. TAM IMA VRATAR DIREKTORSKO PLAČO.

ZA DVOJNO MORALO ZAHTEVAJO NE-NEKATERI DVOJNO PLAČO.

Z GOVORJENJEM LAHKO DOBIMO VSE — RAZEN ŽULJEV.

V NEKATERIH ČASOPISIH NITI MED VRSTICAMI NIČ NE PIŠE.

ČE HOČEŠ DO SLAVE PRITI, MORAŠ PO KOMOLCIH HODITI.

KDOR SI GA MORA Z ŽULJI ZASLUŽITI, TA ZNA TUDI DINAR CENITI.

DELOVNEGA USPEHA SE VESELI VES KOLEKTIV, FINANČNEGA PA NAJVEČKRAT SAMO NEKATERI.

VEDNO JE BIL TO ČLOVEK NA MESTU. NIHČE GA NI PREMAKNIL IZ NJEGOVEGA FOTELJA.

„ZDAJ VEM, KAJ POMENI ‚BREZPLAČNA ŠOLA‘. TO, DA SEM OSTAL BREZ PLAČE.“

ročjih. Sodeloval je tudi z arhitektom Plečnikom. Tone Kralj je bil univerzalen ustvarjalec v slikarstvu na platno in steno, v grafiki, kiparstvu in lesorezu, knjižni opremi in ilustraciji. Na Primorskem je poslikal nad 40 cerkvá. Svoje delo je sam takole označil: „Ljudstvu, ki je imelo svojo Kalvarijo, moram pokazati Kristusa v trpljenju in povelečanju!“

SMRTNE ŽRTVE V SLOVENSKIH GORAH

Letos so bile naše gore izjemno močno obiskane. V poletnem času je bila pot s Kredarice na Triglav podobna stari romarski procesiji. Žal šteje slovensko planinstvo letos tudi drug žalostni rekord. Do septembra se je v naših gorah smrtno ponesrečilo 24 planincev. Najpogostejši vzrok gorskih nesreč: neprevidnost, predrznost in pre-slaba oprema.

SOČA — EVROPSKA „LEPOTICA“

Reka Soča je s svojim velikim padcem ter globoko, marsikje v skalo vrezano strugo res pravi fenomen med rekami. Značilna je

Ptuj, mesto ob prehodu čez Dravo, je bil že v rimskih časih pomembna postojanka ob vratih v Panonijo.

njena železno modra barva bistre vode. Obilno jo krasijo naravne znamenitosti: pestri vodni prizori, korita, brzice, tolmuni, plitvine s prelepimi belimi prodišči. Stokovnjaki jo uvrščajo med najlepše evropske reke. Soča je edina slovenska reka, ki ima položaj naravnega spomenika.

STISKA V OTROŠKIH VRTCIH

Ljubljanski otroški vrtci so letos sprejeli 11 tisoč otrok. Vsled prostorske stiske so morali 4700 otrok odkloniti. Poleg prostora pogrešajo tudi potrebno nadzorovalno oziroma oskrbovalno osebje. Podobna stiska vlada skoraj po vseh slovenskih občinah.

„VESELA JESEN“

Tako se imenuje vsakoletna mariborska razstavna prireditev. Spremljajo jo mnogi glasbeni nastopi. Da je stvar vredna obiska, potrjuje dejstvo, da so prvo nedeljo prodali 10 tisoč vstopnic. Obiskovalci lahko poskušajo razna razstavljená vina in si ogledajo razne kmečke pridelke. Največjo pozornost gotovo vzbuja festival popevke „Vesela jeseni“.

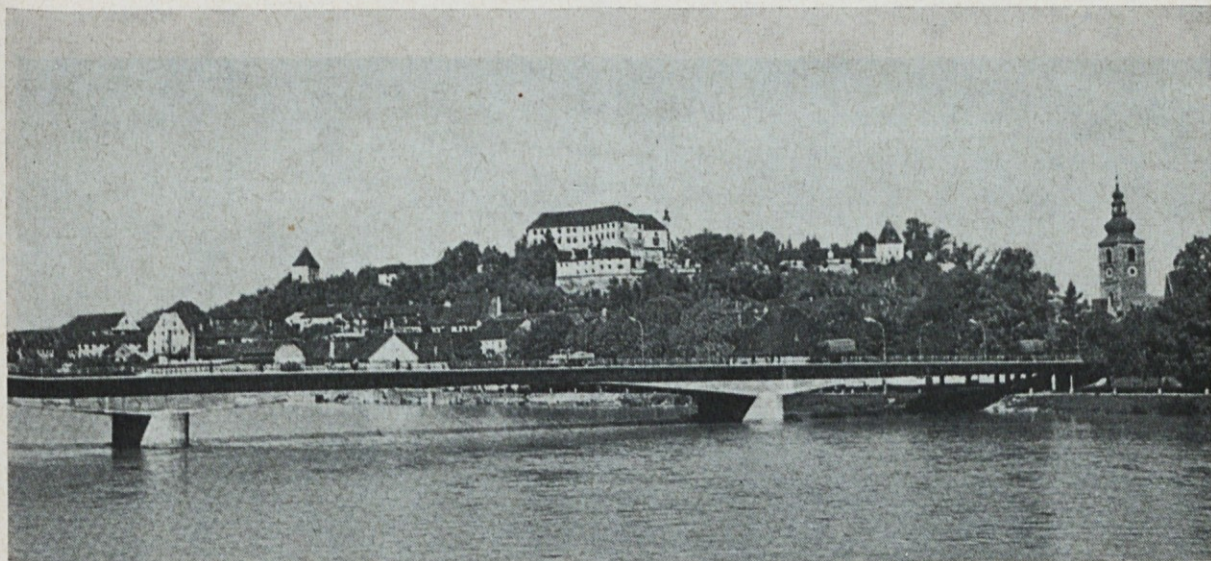
*

BLED — Zavod za turizem je v letošnji poletni sezoni pripravil 14

Skrlatica, mogočno pogorje v Julijskih Alpah.

koncertov v cerkvici na Blejskem otoku. Program je bil skrbno izbran. Med izvajalci so bili: Hubert Bergant, oktet „Gallus“, Slovenski godalni kvartet in mnogi okoliški zbori. Obisk prireditev je bil zadovoljiv, kljub temu da je vstopnica s prevozom veljala 30 din.

zapiski nekega župnika

Minili so časi, ko je bila vera „družbena danost“, ko je bilo morda možno, da je sprejel človek vero tako, kot sprejme jezik, katerega govori družina, v kateri se rodi, in okolje, v katerem živi. Morda je bilo včasih mogoče, da je nekdo leta in leta hodil v cerkev, vsak dan z družino molil pred jedjo in po jedi, šel za Veliko noč k spovedi in obhajilu, pa dejansko nikoli ni „prišel h Kristusu“. Kristus ni oblikoval njegovega življenja.

To se je danes spremenilo. Rečemo, da so mnogi izgubili vero, pa bo morda bolj držalo, da je nikoli imeli niso.

Včeraj sem govoril z gospo, ki se zdi, da kar precej pozna ameriške, pa tudi naše razmere. Že desetič je prišla iz Amerike na počitnice v domovino svojih staršev.

Ostro je obsodila razkroj ameriške družbe, zlasti razkroj ameriške družine in šole, industrializacijo, hlastanje po vedno večjem standardu, izgubljanje smisla za človekoljubje in sploh za vse moralne vrednote. Končala pa je s sodbo, ki me je zelo pre-

treslo: „Zdi se mi pa, da nobena dežela v Evropi ne drvi tako hitro v napačno amerikanizacijo kot Slovenija. Za tisto, za kar so drugod potrebovali dvajset let, jih je pri vas zadoščalo deset.“

Skušal sem ji dokazovati, da je njena sodba preostra, vendar mi je bilo težko zanikati, kako napreduje razkroj družin, kako starši nimajo več časa za vzgojo otrok, kako izginja spoštovanje do moralnih vrednot, kako je dostikrat pomembna le polna denarnica...

„Ne znam več vzgajati, nisem kos otrokom svojega sina,“ mi je tožila ta teden žena, ki je svoje tri otroke zelo dobro vzgojila. „Z vnukoma imam desetkrat več težav, kot sem jih imela s svojimi otroki. Gospod, zakaj je danes tako težko vzgajati?“

Nisem ji rekel, kako starši „mimogrede“ kvarijo svoje otroke s svojim vsakdanjim „dejanjem in nehanjem“. To je „protivzgoja“, ki porazno uničuje vsa vzgojna prizadevanja. Tudi ji nisem povedal nemškega pregovora: Mi bi mogli rojevati vzgojene otroke, le ko bi bili starši sami

vzgojeni. Saj sama ve, kako prepiri med očetom in materjo slabo vplivajo na otroka.

Povedal sem ji, da ni ona glavna vzgojiteljica, čeprav je morda prav ona največ z otrokoma. Ves trud starih staršev in tet ne more nadomestiti matere in očeta. Otroci ju pogrešajo prav v tistih prvih letih, ki so odločilna za vse življenje. Včasih so modri starši znali povedati: „Kar je do tretjega leta pri vzgoji zamujeno, je za vse življenje zamujeno.“

Temu se pridružuje seveda še poguben vpliv televizije (pozne ure, nasilje itn.), časopisov, ulice, družčine.

Potem menda ni težko razumeti, zakaj je danes veliko težje vzgajati kot nekoč.

Krščanstvo se je moralo mnogokrat v zgodovini spoprijeti s podobnim razkrojem, kot je današnji. In ljudje so spregledali, sprejeli besedo in prejšnja puščava samoljubja in nasilnosti je vzcvetela: tisoči in tisoči ljudi so dvignili oči k Stvarniku, poslušali Odrešenika in se v nesebični dobroti žrtvovali za druge.

A. S.

pognala se je skozi okno:

samomorilka ali mučenka?

Že nekaj več kot eno leto je od tistega dne, ko se je zgo-

dilo v srbskem mestu Kruševac nekaj nezasišanega: osemnajstletna študentka medicinske šole se je pognala skozi okno v enajstem nadstropju mestnega bloka samo zato, da se je izognila posilstvu.

Po štirindvajsetih urah je umrla v bolnišnici.

Pisala se je Milica Kostić, danes jo imenujejo „šumadijska Marija Goretti“.

Tistega usodnega dne je nasedla dvajsetletnemu fantu. Ta jo je poslal v enajsto nadstrop-

je mestnega bloka, da bi mu poklicala njegovo dekle, češ da se sam zaradi strogih staršev ne upa ponjo.

Milica je bila vedno pripravljena pomagati. Prošnjo je sprejela in odšla v enajsto nadstropje. Tam je pa namesto na miroljubno družino naletela na zasedo. Skupina fantov jo je zvalila v sobo, zaprli so vrata in jo skušali posiliti.

Dekle se je nekaj časa branila. Ko je videla, da iz obup-

človek - kdo si?

Mnogi ljudje pravijo takole: „Če je Bog svet dobro ustvaril, odkod potem potresi in povodnji, bolezni in smrt.“

II. Vatikanski koncil je ta človekov nemir še bolj razčlenil: „Ljudje pričakujejo od raznih ver odgovor na nerešene uganke človekovega življenja na zemlji, ki takó danes kot že od nekdaj najgloblje vznemirjajo srca ljudi: Kaj je človek? Kakšen je pomen in namen našega življenja? Kaj je dobro, kaj greh? Odkod prihaja trp-

nega položaja ni drugega izhoda, se je pognala skozi okno.

Padla je na platno, razpeto nad mizami pred restavracijo za obrambo pred soncem.

Živela je še dober dan.

V bolnišnici je pripovedovala: „Prosil me je, naj mu pokličem Dragano. Peljala sva se z dvigalom do enajstega nadstropja. Nato mi je rekel: ‚Pozvoni in pokliči Dragano!‘ Lepo me je prosil in všeč mi je bilo, da se boji dekletovih staršev. Neki fant je odprl vrata in rekel: ‚Vstopil Dragana se čese.‘ Na-

valili so name... Hoteli so telo. Hoteli so iztrgati srce. Da me osramotijo in mi vzamejo vse, kar imam. Rešitev sem našla v breznu. Zaplavala sem in zdaj sem tu.“

Zastopnik njenih staršev je pred sodiščem povedal tole:

„Dobro poznam te vaše fante in dekleta, saj sem tudi sam iz teh krajev pod Kopaonikom. To niso dekleta, ki bi se zapirale vase, bežale pred svetom, pred mladimi ljudmi in na ta način varovale svoje deklitstvo. Svobodne so, odprte, imajo se za enakopravne z moškimi in z vse-

mi polemizirajo. Toda ne ljubimkajo, temveč cenijo svoje deklitstvo. Zato ni nerazumljivo, zakaj je dekle izbrala tak izhod.“

Beograjski časopis je ob tem dogodku pisal, da se je v „Draganinem stanovanju“ za marsikatero dekle slabo končalo, da so to mnogi vedeli, pa so molčali, in takole zaključil:

„Kdo vé koliko časa bi še to trajalo, koliko deklet bi še izgubilo svoje deklitstvo in do kdaj bi se še znašali kruševski

(Dalje na 8. strani)

ljenje in kakšen smisel ima? Katera pot vodi do resnične sreče? Kaj je smrt, sodba in povračilo po smrti? In končno: kaj je tista zadnja in neizrekljiva skrivnost naše bivanja, iz katere prihajamo in v katero gremo?"

SVET SE ŠE RAZVIJA

Krščanska vera odgovarja na ta vprašanja takole:

● Bog je ustvaril svet kot svet v nastajanju. Svet še ni dokončen. Obstaja zakon razvoja, po katerem se vse živo spreminja in mineva. Bolečina in smrt služita novemu življenju. To življenje je kraj prizkušnje. V trpljenju naj bi ljudje dokazovali svojo vero v Boga, v Njega, ki končno vse v dobro obrača.

● Ljudje naj ohranjajo hrepenenje po popolnejšem stvarstvu! Bog jih bo na koncu časov popeljal vanj. V tem novem svetu ne bo ne trpljenja ne smrti, v njem bo sta vladali le veselje in sreča.

● Ljudje naj si prizadevajo na svetu zmanjšati bolečino in bolezen, trpljenje in smrt! V to so poklicani posebno kristjani.

● Trpljenje in smrt sta dobili po Kristusovi smrti globok smisel: če jih kdo potrpežljivo prenaša, dopolnjujeta Kristusovo žrtev za svet in uresničujeta božje odrešenje.

Veliki francoski mislec jezuitski pater Teilhard de Chardin (umrl 1955) je zapisal: „Problem zla, to je, vprašanje, kako bi bilo možno naše tudi le telesno trpljenje vskladiti s Stvarnikovo dobroto in močjo, bo ostalo za razum in srce vedno ena najbolj zamotanih skrivnosti.“

Sama se nam ponujajo sledeča vprašanja:

● *Koliko naravnih nesreč in boleznih danes človek še ne obvlada?*

● *S čim bi jih bilo mogoče ustaviti in preprečiti?*

● *V katerih primerih služita trpljenje in smrt življenju?*

Nekoč bodo hodili mimo mojega groba

Te dneve hodimo po pokopališčih in beremo napise na grobovih: „tihi dom“, „zadnji dom“, „na svidenje!“, „počivajte v miru!“, „vaši vedno hvaležni“. Premišljamo, koliko so ti napisi resnica, koliko nesmiisel; koliko doživetje, koliko le nepozabna beseda.

Nekoč bodo hodili mimo naših grobov, mimo mojega in tvojega. Bogve, kaj bo na njem napisano! In ali bodo tiste besede na mojem grobu resnične ali pa le nepozabna fraza. Odvisno bo pač od tega, ali je

bilo moje življenje nenasitno pridobitništvo, sanjarsko tavanje od smisla do nesmisla in obratno, ali pa zvestoba resnici in ljubezni.

Toliko ljudi se je že od nas za vselej poslovilo. Toliko ljudi, ki so se čez mero trudili, garali, zidali, pridobivali, računali, nekateri tudi goljufali in izžemali. Pozabili pa so na duhovno plat človeka, na samopozabo, dobroto, širino.

Kaj so dosegli s svojim življenjem sami in kaj imajo od njega njihovi potomci in nasledniki? Ali ne navadno še več skrbi in napetosti? Ali pa prenasičenost in razočaranje ter gnuš nad življenjem?

Ali kopičenje denarja, snov-

nih dobrin in užitkov človeka res osrečuje? Ali je res to napredek? Ali je res to smisel našega življenja in umiranja?

Ali ne dela vse to človeka še bolj razklanega in nemirnega, koprnečega v neko neznano in nedosegljivo telesno uživanje, ki dosega končno svoj vrh v drogiranju, ljudi pa pušča nedožejane in nesrečne?

Toliko ljudi se je že od nas za vselej poslovilo. Toliko ljudi, ki jim je vel iz srca mir, z obraza smo jim brali veselje, v očeh jim je sijala zadovoljnost. V življenju niso pozabljali na duhovno plat človeka, na samopozabo, dobroto, širino.

Znali so pozabljati nase, za-

PRIČAKUJEMO NOVO NEBO IN NOVO ZEMLJO

Svet se razvija. Najvažnejši trenutki v tem razvoju so bili nastanek snovi, vznik življenja sploh in začetek človeškega življenja. Zgodovina našega sveta se je razvijala od začetnih preprostih do kasnejših bolj zapletenih ustrojov. Z nastankom človeka je ta razvoj dosegel višek. Človek je os in vrh razvoja.

A zgodovina teče dalje. Človek je nosilec prihodnosti. V njem in prek njega sili svet v večjo popolnost. Po pričevanju svetega pisma nove zaveze je Kristus izhodišče tega razvoja. „V njem je bilo vse ustvarjeno. Vse je ustvarjeno po njem in zanj. Vse ima v njem svoj obstoj.“ (Apostol Pavel v pismu Kološanom).

Kristus je obenem cilj razvoja. V njem hoče Bog „vse v nebesih in na zemlji kot v eni glavi zediniti.“ (Apostol Pavel v pismu Efežanom).

Kristus je tudi sila tega gibanja. Živi in deluje po svojem Duhu

v Cerkvi. Po njem je ona znamenje edinosti, bratstva in miru za vse ljudi. V Kristusu bo vesolje doseglo svojo popolnost, ko bo na koncu časov spet prišel. Tedaj ne bo to, kar je človeštvo v tisočletjih ustvarilo, uničeno, marveč bo sprejeto v Kristusovo kraljestvo.

Apostol Pavel piše v pismu Rim-

ljanom o tem takole: „Stvarstvo željno pričakuje dokončnega odrešenja božjih otrok. Podvrženo je namreč minljivosti... Vemo, da do slej vse stvarstvo skupno zdihuje in trpi v porodnih bolečinah. Vendar ostaja stvarstvu upanje, da se bo iz suženjstva minljivosti rešilo v čudovito svobodo božjih otrok.“

postavljati lastne koristi. Niso si pomagali s komolci ali z zvezami za prva ali bolj pridobitna mesta. Ostajali so v senci, niso bili preglasni, niso hoteli imeti prve besede, znali so se odpovedati svojemu mnenju. Morda jih je kdaj to veliko stalo, a tako so ravnali in njihovo srce je bilo mirno in veselo.

V njih se je prebudil poseben čut do drugega človeka, posebno do ubogega in trpečega. Njihove oči so znale videti samoto, solze, lakoto bližnjega in njihove roke so se same od sebe prožile k njemu, da mu kaj dajo: lepo besedo, pol ure dragocenega časa, kos kruha. Srečni so bili, da so lahko delali dobro.

Pa še nekaj je bilo v njih: neka sproščenost, neka posebna svoboda. Niso bili malenkostni, njihovo oko ni bilo kontrolno oko drugih, niso nabadali človeka na vsako ščetino. Njihovo srce ni bilo sodišče, kjer bi se izrekale obsodbe, ampak široki prostor razumevanja. Z njimi si bil lahko domač, odkrit in iskren, ničesar se ti ni bilo treba bati od njih, ničesar ti ni bilo treba pred njimi igrati.

Kaj je življenje? Kaj je smrt?

Smrt je močna, nihče ji ne uide. V svoji zunanji obliki je pa vedno bedna, naj umira še tak mogočnjak.

A slej ko prej ostaja smrt ve-

liki vprašaj, ki meče senco nazaj na vse življenje: Kaj od nas ostane? Le spomin na nas in naša dela? Samo večnostni proces presnavljanja in obnavljanja v naravi? Ali pa nova oblika življenja, njegova polnost?

Res, življenje in smrt sta nedoumljiva skrivnost, ki neskončno presega vse fizične, kemične in psihične procese v naravi.

V to skrivnost nam je posvetil Kristus. Ne s človeškimi umovanji in ugibanji, ampak z neizprosno božjo gotovostjo in lučjo: življenje se steče v smrt kot v vrata k polnosti življenja in sreče v Bogu.

Le življenje, živeto v luči te resnice, je vredno življenja.

Vladimir truhlar pretehtajmo, kar vsak dan srečujemo!

SMRT

Smrt ni le poseg, ki ga človek

pač nedejavno sprejme, ker je pred njim brez moči, ampak bi morala biti obenem in bistveno njegovo osebno dopolnjevanje: dokončna predaja samega sebe, z vsem zrelim sadom celotnega življenja Boga.

In vendar je človek prav v trenutku, ki je sam po sebi določen za to njegovo poslednje in najvišje dejanje, navadno v skrajni nemoči. Za-

to mora začeti z njim že mnogo prej, da, živeti ga vse življenje v brezpogojnem predajanju sebe, z vsem, kar v trpljenju zori ali je že zrelo, „v roke“ nedoumljivega Boga in v zedinjenju s tistim pokornim Kristusom, katerega pót je v smrtnem boju „postal kakor kaplje krvi, ki so tekle na zemljo“, in ki je glasno klical: „Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil!“

ONSTRANOST

„Onstranost“ je beseda, ki se naša v prvi vrsti na Boga in na njegov svet, a méni potem tudi stanje, življenje človeka po smrti.

Izraz je nastal iz prostorninskih predstav in ni pripraven za izražanje krščanske vere o načinu bivanja po smrti. „Nebesa“ v resnici niso „zgoraj“, niso „spodaj“. „Nebesa“ so do konca razvito bivanje tega sveta, dvignjeno in oplemeniteno dopolnjevanje njegove zgodovine.

Dejansko „bomo vrednote človeškega dostojanstva, bratskega občestva in svobode, vse te odlične sadove narave in našega truda, potem, ko smo jih v Gospodovem duhu in po Gospodovi zapovedi razvijali na zemlji, našli, toda očiščenje vsakega madeža, presvetljene in preobražene. Zgodilo se bo tedaj, ko bo Kristus izročil Očetu večno

(Nadaljevanje s 5. strani)

nasilneži nad dekletí, ko ne bi tega usodnega dne prišla v stolpnico Milica, pošteno dekle, dobra učenka, ki je imela toliko poguma, da se je nasilnežem postavila po robu tudi z najdražjim, kar je imela, z življenjem.“

Javnost in časopisi so v glavnem obsojali nasilneže, tu in tam je bilo pa tudi slišati besede o krivdi „zastarele vzgoje“, ki ji je Milica podlegla zaradi „svoje vesti“ in tako postala „junakinja naše krivice“.

Ali je Milica samomorilka ali mučenka?

Iz popisa je jasno, da si ni želela smrti, temveč poštenje in svobodo. Iz poznanja njene domače hiše in iz pričevanja njenih sorodnikov pa je mogoče priti do sklepa, da se Milica ne bi pognala v smrt za obrambo svoje časti, ko ne bi verovala.

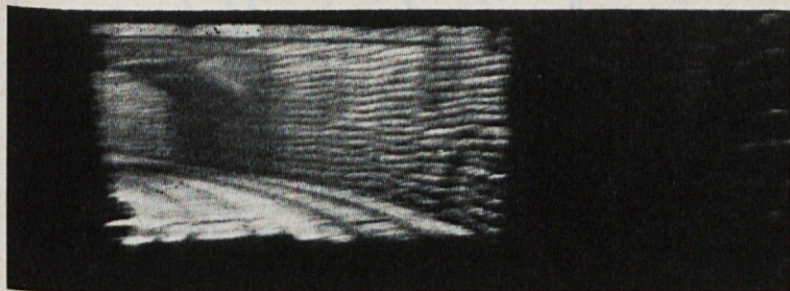
Stvar je jasna: umrla je kot mučenka.

Njen zgled, čeprav pretres-

ljiv, že deluje kot zdravilo proti vsakdanji smrti, ko se ljudje za takšno ali drugačno ceno prodajamo, umiramo, obenem pa vsega tega nikakor nočemo priznati.

Milica zgovorno pripoveduje, v čem je resnična ljubezen in da je treba jemati življenje kot poslanstvo.

Življenje je treba ohraniti svobodno. Izbrati svobodo pa pomeni včasih izbrati smrt.

in vesoljno kraljestvo: „kraljestvo resnice in življenja, kraljestvo svetosti in milosti, kraljestvo pravičnosti, ljubezni in miru“. Tu na zemlji je kraljestvo že prisotno skrivnostno, z Gospodovim prihodom pa bo doseglo svojo popolnost“. (II. Vatikanski koncil).

NEBESA

V nekaterih verstvih pomenjajo nebesa kraj, ki je, po starem gledanju na svet, nad zemljo: svet se po stopnjah dviga višje in višje in na najvišji stopnji je prebivališče najvišjega bitja.

Že sveto pismo stare zaveze razbaja prostorske predstave o kraju „zgoraj“ in zatrjuje, da nebo in zemlja ne moreta zaseči Boga, v novi zavezi pa je „to, kar je zgoraj“, pravzaprav utelešeno v držav usmiljenja, dobrote, ponižnosti, potrpežljivosti itd., skratka, v držav, ki so obsežene v ljubezenski službi bližnjemu in ki niso nič drugega kot delež na Kristusovem življenju: „Iščite to, kar je zgoraj, kjer je Kristus!“

Kristjanu je dejansko on, Jezus, tisti „zgoraj“, v njem so, končno, utelešena „nebesa“. „Nebesa“ so tam, kjer je Gospod, ki je vstal in je bil „vzet v nebo“. „Biti v nebesih“ je biti zedinjen s Kristusom (zlasti po njegovi posebni, novi zapovedi ljubezni do bližnjega), tu na zemlji še na zastrt način, ki pa že teži proti odkritemu „biti v nebesih s Kristusom“, v dokončnem, dopolnjenem krščanskem bivanju.

BRANJE SVETEGA PISMA

Za vprašanje, kako brati sveto pismo, je bistvene važnosti tole dejstvo: „Po svetih knjigah prihaja

svojim otrokom ljubeče naproti in se z njimi pogovarja Oče, ki je v nebesih“. (Dogmatična konstitucija o božjem razodetju).

Za ugotavljanje tega, kaj pravzaprav je pisec svete knjige hotel izraziti in je izrazil, se je seveda treba ozirati na literarne zvrsti, ki so bile takrat v rabi: tako na običajne naravne načine mišljenja in govorjenja ter pripovedovanja, ki so veljali v pisateljevem času. Toda vsega tega dela so zmožni le izvedenci.

A izkustveno brati sveto pismo, podoživljati izkustvo krščanskih občestev, ki so ga pisci izrazili v svetem besedilu, to morejo samo po sebi vsi kristjani, če se za biblično branje odpro Kristusovemu Duhu. Tako more po enem in istem Kristusovem Duhu današnji kristjan pri branju svetega pisma podoživljati izkustvo samih prvih Kristusovih učencev, v katerih je prav tako deloval Sveti Duh.

začela se je večna predstava

*Ljudje so šli za pogrebom.
Ko so šli s pokopališča,
so se nekateri oddahnili:
„Uf, pa je le konec!“*

*Jaz pa sem si mislil: zdaj se
je pravzaprav šele začelo.*

*Da, končala se je skušnja,
vaja,*

*začela pa se je večna
predstava.*

*Končal je vajensko dobo,
začel svojo večno dobo
mojstrstva.*

*Končal je čas nosečnosti,
rodil pa se je za večno
življenje.*

*Za življenje dobrote,
za življenje resnice,
za večno življenje.*

*Tako umrje otrok, da se iz
njega rodi fant;
gosenica, da se iz nje rodi
metulj;
pšenično zrno, da iz nje
požene klas.*

*Kje so, Gospod, tisti, ki sem
jih ljubil, ko so bili živi?*

*Ali so v večnem zamaknje-
nju, sveto prevzeti od lju-
bezni v ritmu svete Tro-
jice?*

*Ali trpijo muke v noči, ko
jih žge želja, da bi ne-
skončno ljubili?*

*Ali so obupani, ker so se
obsodili sami, ko so lju-
bili sebe bolj kot druge?
Ali jih razjeda sovraštvo,
ker ne morejo več ljubiti?*

*Gospod, moji rajni so tukaj
pri meni.*

*V tebi, Gospod, jih slišim,
kako me kličejo.*

Slišim jih, kako me vabijo.

Michel Quoist

novice od doma

(Nadaljevanje s 3. strani)

CERKNIŠKO JEZERO — Slikovito Cerkniško jezero presahne dvakrat, morda celo trikrat na leto. Ko odteka iz jezera zadnja voda, trepeče v zadnjem boju za življenje tisoče rib. Ribiška družina je v letošnjem poznem poletju rešila okoli 60 tisoč mladice ščuk, velikih do 45 cm. K temu moramo prišteti še 2000 ščuk, večjih od pol metra, eno tono in pol klenov in kakih sto krapov.

ČREŠNJEVEC — Do nedavnega majhno kmečko naselje se zaradi ugodne lege hitro razvija v industrijski center. V nekaj letih je bilo zgrajenih 90 novih hiš. Komunalna uprava je asfaltirala cesto, napeljala vodovod, zgradila novo transformatorsko postajo. V teku so priprave za novo industrijsko cono.

GORIŠKA BRDA — V nedeljo, 21. septembra, so v župniji sv. Nikolaja v Podsobotinu praznovali 50-letnico posvečenja cerkve in 32-letnico bombardiranja. Ob tej priliki so domačini obnovili svojo cerkev. Mašo so darovali za žrtve, ki so padle ob nemškem zračnem napadu pred 32-timi leti.

GORNJA RADGONA — Svetovno prvenstvo v speedwayu na 1000-metrski peščeni stezi v Gornji Radgoni je privabilo sredi septembra nad 25 tisoč domačih in tujih gledalcev. Domači tekmovalci sicer niso dobili kolajn, pokazali pa so v tej športni disciplini izreden napredek.

HALOZE — Haloze so med najbolj zaostalimi področji Slovenije. Za izboljšanje kmetijstva ni bilo dosti storjenega. Kmetijski stroji so redki. Kmetije gledajo z nezaupanjem v prihodnost. Mladi se še vedno

iz slovenskega tiska doma in na tujem

Z izrezki slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bralci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe!

Katoliki GLAS

PRAVICO IMAMO VEDETI ZA KRIVICE NA ZAHODU IN NA VZHODU

Vsa družbena občila (radio, televizija, časopisi, revije, filmi, lepaki) so vedno igrali veliko vlogo za ustvarjanje javnega mnenja. Pri nas in sploh na Zahodu imamo možnost, da se z določenim vprašanjem spoprimemo z vseh strani, kot se temu reče.

Zato je toliko bolj nerazumljivo ravnanje tistega dela ljudi, ki hočejo poglobljati svoja spoznanja izključno na podlagi določenih stališč in gledanj. Iz tega nujno sledi, da bodo ti znali presojeti (in tudi sprejemati) za pravilno samo to, kar jim ugaja.

Hitler, ki ni bil samo zločinec, temveč tudi prefinjen politik, je izbral za propagandnega ministra Goebbelsa, mojstra v tem poklicu. In ta je v svojih navodilih poudarjal: „Vsako stvar ponóvi stokrat in to bo potem resnica!“ Nazizem in Hitler sta prešla, a pravilo je ostalo.

To pravilo drži še danes marsikatero oblast pokonci, zlasti tisto, ki ne dovoljuje demokratičnega spoznavanja in odkrivanja resnične plati dogodkov. Posebno velja to za tiste države, kjer se oblast poslužuje terorja, da ne propade, pa naj si pod besedo „teror“ predstavljamo taborišča ali pa samó „prijateljski nasvet“ višjih funkcionarjev katerekoli oblasti.

Danes smo priče neverjetne poplave propagandnih sredstev, ki hvallijo države s socialističnim sistemom in zagrizeno napadajo také imenovane zahodne demokracije. Zanje je na enem koncu vse zlató, na drugem pa korupcija in prevratništvo.

Dejstva pričajo, da je med tema dvema sistemoma dokaj velika razlika.

V zahodnih demokracijah že zvemo na kak način, da je moral Nixon odstopiti, ker se je zapletel v neko vohunsko afero, kako je ta ali oni italijanski minister ali šef policije vpleten v kako prevratniško skupino, kako je general Franco nemilostljiv do političnih jetnikov, kako je čilski general Pinochet napolnil ječe in popestril mučenje v svojih taboriščih, kako nazizem zopet dviga glavo v Nemčiji, kako žalostne so razmere v kaki nerazviti afriški državi, kako se širi pokvarjenost in nemoralnost. In še in še bi lahko naštevali.

To so dejstva in dogodki, ki vznemirjajo vsakega izmed nas, naj se prišteva kamorkoli že. Prav je, da zvemo za vse to. Še bolj bi morali biti o tem informirani, ker smo svobodni državljani in imamo zato pravico spoznati tudi napake in zločine današnje zahodne družbe.

Pri tem imamo vtis, da so v drugem bloku stvari nekoliko drugačne. Ne gre za nas na Zahodu, ker mi beremo tudi razne „reakcionarne“ Solženicynne in pričevanja „notranjih nasprotnikov“ delavskega razreda, ki so pribežali ali ki so „prijateljsko“ potisnjeni čez mejo na ta pokvarjeni kapitalistični Zahod.

Gre za tiste, ki živijo in ki so ostali v socialističnem „raju“. Ti nimajo

kaj gre ljudem na živce?

VARNOSTNI PAS

ZANIMA ME, ZAKAJ DANDANES REFERENDUMI POVSOD USPEJO, KO PA SLOVENCITAKO NERADI DAJEMO DINAR IZ ŽEPA.

● Kakšno naivno vprašanje! Kaj misliš, da se referendumi organizirajo zato, da bi propadli?

KUPEC NAGOVORI NA TRGU BRANJEVKO: „KAKO LEPA DOMAČA JABOLKA! OD KOD JIH PA UVAŽATE?“

Trije direktorji vidijo, kako se nekdo utaplja. Pa stopijo skupaj in eden od njih pove: „Najprej moramo skleniti z njim samoupravni sporazum o reševanju iz neugodnih razmer.“

DIREKTORJI DELAVCU: „ODLOČILI SMO SE, DA TI ZVIŠAMO OSEBNE DOHODKE ZA 10 DO 15 REFERATOV.“

V ljubljanski pekarni.
„In vi pravite, da je kruh svež?“
„Seveda, saj so ga pravkar pripeljali iz Skopja.“

„ČUDNO! KORUZE KOT ŠE NIKOLI, CENA JI PA RASTE!“

„ČUDNO JE PA TUDI TO: DENARJA KOT ŠE NIKOLI, CENA MU PA PADA!“

Delavec delavcu: „Povem ti, da se bomo morali o produktivnosti še veliko pogovarjati.“

DELAVEC BERAČU, KI GA PROSI VBOGAJME: „ŽAL, NISEM VAJEN DAJATI. VAJEN SEM, DA SE MI VZAME.“

Direktor vrže beraču v klobuk dva dinarja in mu reče: „Tu imate in si kupite časopis, da boste videli, da tudi vodenim ni lahko!“

PRED NEKAJ DNEVI SMO NA ZBORIH DELOVNIH LJUDI OBRAVNAVALI STABILIZACIJSKI PROGRAM. V VSEH TOČKAH STABILIZACIJSKEGA PROGRAMA JE TEŽA BREMENA NA NAS, NEPOSREDNIH PROIZVAJALCIH. VPRAŠAM VAS, KAJ BODO PA PRISPEVALI TISTI, KI SO GA DOSLEJ FINO LOMILI IN SE JIM JE ZRAVEN ŠE DOBRO GODILO.

● Referate!

● Najbolje, da ne prispevajo ničesar več!

● Prav vam je! Če se pulite za oblast, pa imejte še odgovornost!

GENERALNI DIREKTOR DELAVCU: „LAHKO STE ZADOVOLJNI, DA SEM SI VZEL NEKAJ ČASA ZA VAS. DANES DOPOLDNE SEM JIH ŽE DEVET ZAVRNIL.“

„VEM, TOVARIŠ GENERALNI. TISTI DEVET SEM BIL JAZ.“

„Ali veš, da je hrana v Sloveniji dražja kot kjerkoli drugje v državi?“

„Ja, zakaj pa potem ne hodiš v Makedonijo jest?“

CENE, KI VISOKO LETAJO, NIKOLI NIZKO NE PADEJO.

Pri zdravniku.

„Sploh ne morem več zaspati. Tablete mi več ne pomagajo, večerni sprehodi in čisti zrak tudi ne...“

„Hud primer. Poskusite v večernih urah gledati naš televizijski program!“

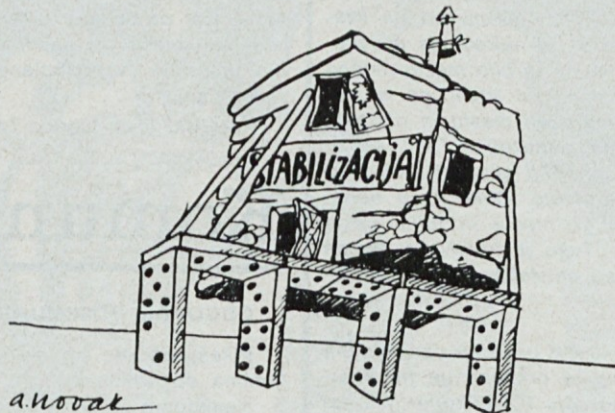
„NAJBRŽ NE VEŠ, ZAKAJ NAŠA USNJARSKA INDUSTRIJA ZAMAN IŠČE DOMAČIH KOŽ.“
„PA RES NE VEM.“

„ZATO, KER JIH NAŠA MESNA INDUSTRIJA VSE PREDELA V KLOBASE IN SALAME.“

Neki časopis je poslal svojim dopisnikom obvestilo: „Cenjene sodelavce prosimo, naj se v dopisih izogibajo besedam kot dinar, devalvacija, dilema, dekret, direktor, delegat, ker se nam je črka ‚d‘ že čisto obrabila.“

EDINO GOVORNIK IMA PRAVICO GOVORITI TUDI TAKRAT, KO GA NIHČE NE VPRAŠA.

„Po Pavlihu“

izseljujejo bodisi v mesta ali v tujino, želeč si boljšega življenja. V Leskovcu razpada kmetija, katere gospodar je redil po 40 goved in pridelal 600 hl vina. Večina haloških hiš je lesenih, starih in razpadajočih. Mladi si postavljajo nove domove blizu delovnega mesta.

IDRIJA — Cvetoča doba idrijskega rudnika živega srebra počasi usiha. Izkopana ruda je vedno manj kakovostna. Vse raziskave doslej niso pokazale obetajočih uspehov. Močan udarec rudarjem je nedvomno padec cene živega srebra na svetovnem tržišču. Bodočnost mesta skušajo počasi preusmeriti z gradnjo strojne in prehrambene industrije. Že skoraj izumrlo čipkarstvo so rešili z ustanovo Čipkarske zadruge.

ILIRSKA BISTRICA — Največje podjetje v bistriški občini je gotovo „Lesonit“. V zadnjem času se prav tako močno uveljavlja tovarna organskih kislin. V njej proizvajajo citronsko, vinsko, mlečno in druge organske kisline.

IZOLA — Sredi septembra sta dva velika sovjetska vlačilca iz ladjedelnic na Dnjepru privlekla ogromen dok za popravilo ladij. Tak dok lahko dvigne 28-tisočtonsko ladjo v dveh urah na suho. Posebnost tega uvoženega doka je v tem, da ima lastno elektrarno. Moč njegovih agregatov bi zadostovala za celotno mestno razsvetljavo.

KOČEVJE — Kočevska občina je po površini druga največja v Sloveniji. S 23-timi prebivalci na kvadratni km pa je najredkeje naseljena. Med vojno je bilo mesto močno poškodovano. Po vojni pa so se preveč posvečali mestu in premalo njegovemu podeželju. Tako so ostali mnogi večji okoliški kraji brez vsake industrije. Delavci so odhajali v druga mesta in tujino iskati zaslužka. Tako je kočevska občina ena izmed najslabše razvitih v Sloveniji.

KOPER — Ob pričetku osnovnošolskega pouka primanjkuje na koprskem področju 110 učiteljev. Na nekaterih podružničnih šolah so molčali na 34. strani)

možnosti zvedeti ničesar o zločinah svojih „Nixonov“, o taboriščih in mučenjih v svojih deželah itd.

Človek nekoliko razume oblasti, ki nočejo poročati po resnici, ker je pač težko priznati svoje grehe. Težko pa je razumeti stališče tistih „naprednih“ publikacij v naših zahodnih državah, ki tako rade zelo „objektivno“ poročajo o kapitalističnih zadevah, prav tako „objektivno“ pa molčijo o nasilju v državah s socialističnim sistemom. In vendar gre za sistem, kjer naj bi ne bilo krivic, pomanjkanja svobode in enakosti, ker naj bi bili vsi bratje.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 25. septembra 1975, str. 1.

SLOVENSKI TABORNIKI V PRIMORSKEM ZAMEJSTVU ...

Taborniki naj bi bili laična veja skavtov. Toda njihov starešina, profesor na slovenskih srednjih šolah (v Gorici, op. NL) je v *Mladini* z dne 11. septembra ovrigel naše mnenje. V razgovoru s časnikarjem je razkril podobo slovenskih tabornikov:

„Od političnih pogovorov sva prešla na delo rodu *Modrega vala*, ki je včlanjen v Zvezo tabornikov Slovenije. Taborniška organizacija je kovnica kadrov. Čeprav smo taborniki, je naš program dela političen, naše gozdne šole so politične šole. Zato tudi ni nič čudnega, če smo na zletu jugoslovanskih tabornikov v Karlovcu korakali pred predsednikom Bije-dičem z dvignjeno pestjo, s komunističnim pozdravom.“

Starešina *Modrega vala* je torej karakteriziral svojo organizacijo kot izrazito politično komunistično organizacijo.

Nekaj zaključkov:

Če je kdo dvomil, kako in za kakšne namene vzgajajo naši levičarji svojo mladino, ima tu odgovor: To so kadri za komunistično revolucijo v Italiji, še prej pa za politično preusmeritev slovenskih šol.

Sedaj je jasno, odkod je prišla pobuda za razne politične akcije na slovenskih srednjih šolah v zadnjih dveh letih, od kod napadi na razne profesorje.

Slovenska taborniška organizacija je torej samo krinka za udarniško mladinsko komunistično organizacijo, kakršne na italijanskih šolah ni.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 25. septembra 1975, str. 2.

... IN SLOVENSKI SKAVTI PRAV TAM

Sem član skavtske organizacije, ki v zamejstvu predstavlja alternativo taborništvu, čeprav ga daleč prekaša po številu članov in po dejavnosti.

Naši fantje vedo povedati, kako jih taborniki zmerjajo s fašisti in klerikalci, kako jih zaničujejo, ker hodijo k maši, in kako pride večkrat zaradi tega do sporov v šolskih učilnicah in v avtobusih.

Slovenski skavti smo v Gorici že več kot deset let in nismo do lanskega leta dajali posebnega poudarka politični vsebini našega udejstvovanja. Ker pa so nas začeli taborniki napadati prav na tej ravni, smo bili prisiljeni uvesti pri naših sestankih tudi nekaj politične vzgoje. Tej pravijo taborniki „vzpodbujanje k sovraštvu“, pri njih se pa isti stvari reče „osveščanje“.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 9. oktobra 1975, str. 2.

Komunist

Občasno časopisno izdajanje iz DC Slovenija Problemi rokodel. okolice cel

ODGOVOR MOJEMU SEKRETARJU

Pišeš, da ste se srečali v tvoji osnovni organizaciji z dvema ne-ljubima dogodkoma.

Nenadoma je umrl član vaše osnovne organizacije v Lendavi, ki je bil komunist od leta 1947, pred tem pa skojevec. Ko si šel takoj po (Dalje na 34. strani)

slovinci po evropi

anglija

V kraju Frenchay blizu Bristolu sta se 13. septembra poročila Sonja Jančar in Hugo Sabogal. — V Oldhamu pa 21. septembra Jenifer Hrvat in Caroll Simpson.

Božjega blagoslova in veliko sreče jim želimo!

7. septembra smo imeli sv. mašo pri sestrah v Rochdale, po maši smo se zbrali na razgovor in družabni popoldan v dvorani. Sklenili smo, da bomo imeli v oktobru zadnjo nedeljo še več, ko bo tudi skioptično predavanje.

Na Angleškem imamo tudi posebno nedeljo, ki je posvečena domačim misijonom. V soboto, 27. septembra, smo se jih spomnili z mašo in potem s tombolo, ki je prinesla 25 funtov dobička, kar še dosedaj ni bilo; imeli smo tudi zares prijeten večer ob muziki, pijači in prijateljih. Nekateri so prišli tudi od daleč: iz Leedsa in Coventryja. Tudi tu smo sklenili, da se z mašo in molitvijo spomnimo misijonske nedelje v oktobru. Bila je 19. v mesecu.

Ko sta se Perhajeva Marija in Adolf v Londonu preselila v novi dom, sta ga dala blagosloviti. Sedaj sta v Brixtonu.

V Southamptonu so dali svoj novi dom tudi Miheličevi, ki so se tja preselili iz Nottinghama, blagosloviti. Napravili so kar lep praznik, saj so praznovali obietnico poroke, rojstne dneve in dobro opravljene izpite v šoli, ki jih je napravila hčerka Suzana. Imeli so tudi sv. mašo kar doma, da bi si izprosili polnost božjega blagoslova.

Vsem želimo, da bi se srečno in dobro počutili pod svojo streho.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ. — Tretjo nedeljo v septembru je linška škofija obhajala *izseljenski dan* oziroma „dan zdomceva“. Škof dr. Zauner je zbranim zdomcem maševal v cerkvi Kristusa Kralja na Urfahru. V pridigi je posebej poudaril težak položaj tujih delavcev in opozarjal odgovorne oblastnike in gospodarstvenike

Slovensko dekle in fant izročata ob „izseljenskem dnevu“ linškemu škofu dr. Zaunerju simboličen dar — veliko svečo.

ke, da ni prav, če se s tujimi delavci ravna drugače kakor z domačimi. Poceni in nekrščanska ter nesocialna je rešitev, ki jo nakazuje odgovorni ljudje, da bodo ob povečanju brezposelnosti kratko malo poslali domov tuje delavce.

Na žalost so takšnega mnenja tudi na vodstvu sindikatov, čeprav bi se prav ta vodstva morala potegniti za delavce.

S škofom so somaševali izseljenski duhovniki vseh navzočih narodnosti (Čehi, Hrvati, Madžari, Slovaki, Slovenci, Poljaki). Pred darovanjem sta slovenski fant in dekle v narodnih nošah izročila škofu simboličen dar v imenu vseh navzočih tujcev: veliko svečo. Slovenskemu paru je stala ob strani Hrvatica v narodni noši in dve poljski deklici tudi v narodni noši. Med mašo smo molili v vseh jezikih in tudi peli. Cerkev je bila do kraja napolnjena, cesar je bil škof zelo vesel.

Prvo nedeljo v oktobru smo se po maši prvič zbrali v novem hrvaškem katoliškem centru, ki nam je na razpolago, dokler ne bodo prostori, ki so za nas določeni, prazni. Mestna župnija še nima svojega doma, ker je ta šele v zidavi. Obljubljeni so nam prostori, kjer se farani mestne župnije sedaj zbirajo ob nedeljah po mašah. Zaenkrat

„Izseljenski dan 1975“ v Linzu: različne narodnosti med sv. mašo (slovenska skupina, deloma v narodnih nošah, je na desni v sredini).

bomo morali biti kar s to rešitvijo zadovoljni. Upamo pa, da bomo vsaj ob sobotah kmalu lahko šli v naše prostore.

NATTERNBACH. — Mnogim je ta kraj znan po svetovnih prvakah v smuškem bobu. Z najmanj tremi svetovnimi prvenstvi v tej disciplini se ta kraj ponaša. Ga. Viktorija Hauseder, ki tudi živi v tem kraju, se je morala zateči v bolnišnico v Grieskirchen, kjer je bila operirana. Želimo ji, da bi se mogla spet

V Halleinu se pripravljamo na poroko Horvat—Sraka.

zdrava posvetiti svoji družini in zdrava prebirati „Našo luč“.

belgija

LIEGE-LIMBURG

Nova ognjišča: V Hoevezavelu je 20. septembra t. l. g. Vili Rogelj, pevovodja slovenskega mešanega zbora v Limburgu, popeljal pred oltar svojo nevesto gdč. Oksano Kozickij. **Poročni obred** se je vršil po vzhodnem obredu v ukrajinski katoliški cerkvi. Pri slovesnosti so sodelovali naš pevski zbor pod vodstvom ge. Lojzke Novak in „Vesela mladina“ v narodni noši pod vodstvom ge. Anice Varzsak-Kosove.

Dolgemu obredu v cerkvi je sledil sprejem. Toplo nas je presenetila prisotnost delegacije slovenskih društev iz Holandije. Zvečer so naši pevci novoporočencema zapele podoknico in nato ob bogato obloženi mizi skupno z ukrajinskimi gosti prijetno preživeli večer.

G. Viliju in ge. Oksani iskreno čestitamo k njuni življenjski zvezi. Želimo jima obilje božjega blagoslova in trdno upamo, da bo g. Vili še mogel nadaljevati važno poslanstvo med nami kot pevovodja našega pevskega zbora, delo, ki ga je sprejel po smrti svojega očeta, našega nepozabnega kulturnega delavca.

Isti dan je v Ogrimbie bila poroka gdč. Milice Bogovič z g. Pier-

re-om Davidts, učiteljem v Bilzenu. Nevesta je iz znane Bogovičeve družine, ki uspešno vodi trgovino s pohištvo. Nevesta je pred kratkim dovršila Glasbeno akademijo v Antwerpenu. Poročni obred je bil zelo lep. Poročenca sta sama zbrala besedilo za sv. mašo. Sodeloval je tudi orkester, ki ga vodi g. Pierre. Tudi temu mlademu paru čestitamo in želimo vso srečo!

Novi grobovi: Nismo še poročali o dveh rajnikih iz Zwartberga, ki sta nas zapustila v avgustu. Po kratki bolezni se je poslovil g. Štefan Geld, rojen v Prekmurju. Bil je priden delavec, dober prijatelj. Po poroki pred nekaj leti si je kupil svojo hišico in se držal večinoma doma. Čeprav je umrl v času, ko so mnogi odšli na dopust, ga je lepo

Mlada zakonca Jože Horvat in Ema Sraka iz Halleina si obljubljata pred Bogom večno zakonsko zvestobo.

število rojakov in prijateljev sprem-
ljalo na zadnji poti. Naj počiva v
miru! Ženi in sinu iskreno krščan-
sko sožalje!

Še bolj nepričakovano pa je umr-
la ga. Jožefa Romih, rojena Pilko.
Pred 52 leti se je rodila v Strtenici
na Štajerskem. Imela je 8 otrok.
Že dalj časa je bolehal na živcih
in je bila večkrat v bolnišnici. Pred
letom dni je njen mož dosegel ci-
vilno razpoko na sodišču v Celju.
Ko se je v njenem domu kjer je
na zahtevo belgijskih oblasti imela
svoj sobico, pojavila mlajša žen-
ska iz Slovenije, je v obupu vzela
preveč uspavalnih sredstev in se ni
več prebudila.

Njena tragična smrt nas ne sme
pustiti mirne. Kot rojaki in kot kri-
stjani bi se morali bolj zanimati
zanjo. Mati osmih otrok je v velikih
težavah bila preveč osamljena. Ne
pozabimo: Kristjan nima pravice
živeti samo sebi; misliti mora tudi
na druge! Ne dvomimo, da je Bog
do te sirote imel več razumevanja
kot mi! Rešila se je. Molimo zanjo!

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Dragocen dar: Letošnji slovenski
lurški romarji iz zapadne Belgije
(romanje v Lourdes je bilo od
18.—26. julija t. l.) so svojemu iz-
seljenskem duhovniku g. Kazimiru
Gaberu izročili izredno lep dar:
umetniško izdelan KELIH S PATE-
NO (vrednost 8.500 b. fr.) v znak
hvaležnosti in priznanja za njegovo
dosedanje delo. Odslej naprej bo-
sta ta kelih in patena služila pri
vseh slovenskih božjih službah. Is-
kren Bog plačaj vsem darovalcem
in darovalkam!

80-letnica: V krogu svoje družine
je v Fleurusu praznovala 80-letnico
življenja ga. Terezija Gruden, roj.
Hvala, in sicer 15. septembra. Bog
Vas živi in na mnoga leta še!, ji
kličemo vsi.

Poroka: Naknadno sporočamo,
da se je 27. junija cerkveno poro-
čil g. Ervin Kulczar iz Lodelins-
art z gdč. Marianne Philippe. Že-
limo sreče in božjega blagoslova!

Krst: Na praznik Pilarske Mari-
je (Virgen del Pilar iz Zaragoze) je

izseljenski duhovnik krstil malega
Orlanda del Pilar, tretjega sina v
družini Blazinšek-Mangas iz Moi-
gnelee (Tamines). Mladi družini na-
še čestitke!

Nova sezona: „Zveza slovenskih
kulturnih delavcev — Charleroi“
naznanja sledeče:

V novi sezoni kulturnega dela
bo organizirala v soboto, 22. no-
vembra, „Cecilijanko“ v Ecoles des
Soeurs v Charleroi-Nord; v sredo,
31. decembra, pa „slovensko sil-
vestrovanje“, prav tako v Ecoles
des Soeurs v Charleroi-Nord; v so-
boto, prvega maja 1976, pa bo v
župnijski dvorani „Familia“ v Gilly-
Hais tradicionalna „23. slovenska
prireditve“. Podrobna obvestila
sledijo kasneje.

Naša zveza ima sedaj 40 članov
in članic!

francija

SLOVENSKI DOM V PARIZU

Morda bo kdo po naslovu sodil,
da vas vabimo že k blagoslovitvi
Slovenskega doma v Parizu.

Na žalost še nismo tako daleč,
pač pa vas tokrat vabimo, da bi fi-
nančno *podprli našo akcijo*, da bi
tako s skupnimi prizadevanji in s
skupnimi žrtvami dosegli, kar si že
dolgo želimo in k čemur nas po-
trebe vedno bolj silijo.

Slovenski dom bi bil v Parizu
nujno potreben iz dveh razlogov:
na eni strani bi bil nujno potreben
za slovensko skupnost v Parizu in
okolici, kjer bi imeli svoje sre-
dišče (poudarjamo *svoje*, to se pra-
vi ne na pòsodo, ko smo vedno
odvisni od dobre ali slabe volje
drugih, ki naših razmer in naših
potreb ne razumejo, ker v njih ne
živijo!) in kjer bi imeli primerne
prostore za vsestransko kulturno
in duhovno udejstvovanje naše
skupnosti. Na drugi strani bi pa
tak dom bil nujno potreben tudi
za vse številne rojake, ki prihajajo
v ali skozi Pariz, da bi tukaj našli
kotiček domače strehe.

Dolga leta se že dela na tem,

da bi ta želja in ta potreba postala
resnica; trikrat je že izgledalo, da
bomo dosegli, kar potrebujemo, pa
je zaradi okoliščin, katerih gospo-
darji nismo bili mi, vse ostalo le
pri načrtih. Slovenska pisarna na
Gutenbergu, ki smo jo tudi s te-
žavo dosegli, pa ne odgovarja po-
trebam, ki jih naša skupnost ima.
Zato nam dosedanje izkušnje in
neizpolnjene obljube kažejo, da je
edina pot, če hočemo kaj doseči,
da se moramo postaviti na svoje
nogé in računati najprej nase in na
svoje prispevke.

Medtem ste že dobili ali boste
te dni dobili pismo odbora, ki si
je nadel nalogo, da uresniči Slo-
venski dom v Parizu. V tem pis-
mu je bolj podrobno razloženo,
kaj hočemo in kako mislimo do-
seči cilj, ki smo si ga zastavili.

Res nismo deset ali dvajset-
milijonski narod, tudi nimamo ne
zlatih rudnikov ne mogočnih petro-
lejskih vrelcev, toda v zgodovini
smo pokazali, da znamo z osebnimi
žrtvami in neumornim delom
nadomestiti to, česar nam število
ali naravno bogastvo ni dalo.

Zato tudi pri tej naši akciji ra-
čunamo na vašo pomoč in vaše
sodelovanje, ki bo dokaz, da niste
pozabili na svoje brate in sestre;
dokaz, da znate vkljub osebnim
problemom in težavam, s katerimi
se borite v svojem vsakdanjem
življenju, misliti tudi na naše skup-
ne zadeve in zanje kaj žrtvovati.
Njim bo služil naš dom, ki bo spo-
menik vaše požrtvovalnosti in vi-
den dokaz, da znamo čutiti in dr-
žati skupaj.

Prispevke za Slovenski dom v
Parizu pošiljajte na naslednji poštni
čekovni račun:

PARIS 19 285 04 F
MISSION CATHOLIQUE SLOVENE
7 rue Gutenberg
75015 PARIS

Pogumno torej na delo, vsak naj
pripomore, kolikor v vesti vé, da
more in mora!

Podprimo pa akcijo za skupni
dom tudi z molitvijo, da bo Gospod
dal svoj blagoslov!

Odbor za Slovenski dom v Parizu

Ob poroki Vinka Hodnika in Marije Cladeire v Beaune-la-Rolande (Loiret).

(Predsednik: Nace Čretnik; blagajnik: Ciril Guštin; tajnik: Jože Flis; odborniki: Anton Dejak, Aumetz; Ivan Drenik, Pariz; msgr. Stanko Grims, Merlebach; Evgen Fabčič, Pariz; Franc Furlani, Pariz; Stanko Kavalarič, Mericourt; Joško Kogoj, Pariz; Franjo Pavalec, Nice; Franc Turšič, Pariz; Ciril Valant, Pariz; Emil Žagar, Strasbourg; dr. Franc Žajdela, Pariz.)

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro Vanneau.

Sveta maša bo tudi na praznik vseh svetih, 1. novembra.

V nedeljo, 30. novembra, bo v cerkvi Sacré-Coeur, Montmartre, mednarodno srečanje izseljencev pod vodstvom pariškega kardinala Martyja, ki bo vodil somaševanje zastopnikov vseh narodnih skupin. Zbrali se bomo pred pol peto uro popoldne okrog naše zastave pred cerkvijo na Montmartre. Točno ob pol petih je vhod posameznih skupin v cerkev, kjer se takoj nato

začne skupna maša. Potrudimo se, da bomo lepo zastopani, tudi v narodnih nošah!

Slovenska pisarna — 7 rue Gutenberg, Paris 15°, tel. 577-69-93, métro Charles-Michels — je odprta vsak četrtek popoldne, sicer pa po dogovoru z duhovnikom.

Društvo Slovencev bo priredilo v nedeljo, 9. novembra, domače srečanje z vinsko trgovino. Začetek ob štirih popoldne: najprej bo nedeljska maša v kapeli poleg dvorane, nato pa vinska trgovina in domača zabava z godbo in plesom, s kranjskimi klobasami in z dobro kapljico, do polnoči, ker smo samo pod tem pogojem mogli najeti dvorano. Dvorana je druga kot doslej: na 26 rue Charles Fourier, Pariz 13° (vhod v ulico na križišču rue Tolbiac in rue Bobillot, nasproti cerkve Ste. Anne).

Z métrojem se pride do dvorane: izstopite na Place d'Italie in nato po rue Bobillot do križišča z rue Tolbiac.

Z avtom: Place d'Italie, Rue Bobillot do križišča z Rue Tolbiac. Kdor pride po périphérique, vzame izhod Porte d'Italie, nato smer Place d'Italie do Rue Tolbiac, kjer se je treba obrniti proti zapadu do križišča z rue Bobillot.

Vsi rojaki iz Pariza in okolice prijazno vabljeni!

MELUN

Na praznik vseh svetih (1. novembra) bomo imeli skupno mašo ob devetih dopoldne v poljski cerkvi v Dammarie (81 rue Adrien Chatelain).

MARCILLAT EN COMBRAILLES (Allier)

Sveta maša za rojake bo v nedeljo, 2. novembra, ob desetih dopoldne v cerkvi v Marcillat.

LA MACHINE (Nièvre)

V nedeljo, 30. novembra, bomo imeli skupno mašo ob enajstih dopoldne, h kateri ste vsi vabljeni.

MOHORJEVE KNJIGE iz Celovca: Koledar za leto 1976; Lojze Ilja, Zadnji rabin v Ljubljani; Vojko Arko, Planinske zgodbe z Nahuel Huapija so že na razpolago.

TUCQUEGNIEX-MARINE.

Zadnjič smo poročali o našem novomašniku Janku, danes naj pride na vrsto Vinko Globokar. Zakaj? Zato, ker se je uvrstil med velike glasbenike svetovnega slovesa. Od 20. do 23. novembra ga bomo lahko gledali in poslušali njegov koncert v Metz.

Omenjeni, rojen v Tucquegnieux leta 1934, je sin rudarja Edvarda Globokarja. Vsi njegovi sovrstniki kakor tudi starejši Tikenčjanje imamo Vinka in njegovega očeta v najlepšem spominu.

V zadnji „Naši luči“ smo v zapiskih nekega župnika brali, da vse maše in vsa obhajila na sodni dan ne bodo nič pomagala, če nismo bližnjemu pomagali. Jezus bo rekel: Bil sem lačen, pa mi nisi dal jesti; žejen, pa mi nisi dal piti (morda si mi dal celo žolča); zeblo me je, pa me nisi oblekel. Česar nisi dal drugim potrebnim, tega tudi meni nisi dal, zato proč od mene!

O Vinkovem očetju vemo, koliko dobrega je storil mnogim, ki so bili v stiski in potrebi, zato mu je pa Bog dal srečo in dobre otroke.

Vinko živi v Nemčiji, poročen je s Slovenko. Ne samo on, ampak

tudi mali sinko govori prav dobro slovensko.

Urednik „Naše luči“ je vedno v stiski s prostorom, zato bomo o Vinku še kaj napisali prihodnjič, ko bomo omenili njegov koncert v Metz.

Tudi o kulturnem delu Vinkovega očeta v Tucquegnieux, zlasti o njegovem petju in lepem močnem glasu bo treba več povedati.

Ko že govorim o jakosti glasu, naj ponovim besede bogoslovca, zdaj že mašnika Bizjaka o ljubljanskem škofu dr. Leniču: „Njegove pridige so vseč ljudem ne le zaradi vsebine, ampak tudi zato, ker pridiga tako razločno in glasno, da njegove besede prav dobro slišijo tudi naglušni in tisti, ki sedijo v zadnjih klopeh.“

Tudi Vinkova glasba ni tiha, ampak prodre v vsako uho.

PAS-DE-CALAIS in NORD

Novo veroučno in šolsko leto je zopet napolnilo naše veroučne dvorane. Zelo veseli smo, da so starši razumeli veliko važnost dobre vzgoje in nadaljevanja pouka v materinski besedi. Tisti, ki morda še niste vpisali otrok v slovenski tečaj, to storite čimprej.

Verouk in pouk slovensščine v Arrasu ob torkih po šoli; v Méricourtu ob sredah ob 10. uri dopoldne; v Liévinu ob sredah ob 14. uri; v Bruay en Artois ob 17. uri sv. maša, nato pouk.

Miklavževanje bo kot vsako leto na drugo decembrsko nedeljo, 14. decembra.

Bajé se. obeta gostovanje igralске skupine iz Charleroi, Belgija. Dobrodošli v naši sredi! K obilni udeležbi vsi lepo vabljeni!

Krstna voda je obilila Štefana Felicijana 14. septembra in Štefana Andreja Dumešiča 5. oktobra v Méricourt-sous-Lens.

V Tourcoing je *umrla* Helena Potheke, roj. Cizelj, dne 23. septembra 1975. Naj počiva v miru!

Zvestobo sta si obljubila po *zakramentu svetega zakona* v Liévinu 4. oktobra Lado Škot in Brigita Leschaeve.

Vsem naše čestitke in obilo sreče!

VZHODNA LOTARINGIJA

„Naša luč“ nam prinaša svetlobo v razna temna življenjska vprašanja, ona tudi ogreva mrzla človeška srca — oboje naj prinašajo tudi naša poročila! S sočutjem zopet poročamo:

Umrila je v Freymingu gospa Ana Ilič, žena Mihaela Ilič. — Sledila ji je g. Marija Košak, 71 let stara, žena Jožefa Košak; pokopali smo jo 30. septembra na Hochwaldu. — Na domu so našli mrtvo vdovo-mater 6 otrok Emilijo Dobrajc, ženo pokojnega Ivana Dobrajc; cerkveno pokopana v Cité Jeanne d'Arc 4. oktobra. — Dne 5. okt. je umrl naš rojak Jurij Högl, roj. 27. jan. 1900 v Stari Cerkvi pri Kočevju.

Vsem dragim rajnim naj ljubi Bog poplača njihova dobra dela, sorodnikom pa naše globoko sožalje in sočustvovanje!

Deseti krst v tem letu je bil izvršen 20. septembra v župni cerkvi v Merlebachu: Frank Aleksander, sin Veronike Sirk in Ali Chekab-a iz Forbacha-Bruch. Ljubemu detetu in dragim staršem — ter tudi neprijavljenim — želimo vso srečo!

Iz Cité Belle Roche je Ani Erakovič *poročila* Arthurja Masson v župni cerkvi v Merlebachu. Obema in tudi neprijavljenim želimo božjega blagoslova!

Mesec september nam je prinesel veliko veselja: obiskal nas je *salezijanski misijonar* Martin Maroša iz Čile. Krasni njegovi govori iz njegovega delovanja v Čile niso ljudi samo navdušili za misijone, ampak jim je tudi povedal, kako naši ljudje doživljajo pohvalo velikih narodov, katerim so vzor pridnega dela, prinašalci kulture, dobri organizatorji družabnega življenja itd. Kar težko smo se ločili od našega dobrega Martina.

V naše kraje je prišel še drugi prijeten obisk: *novi izseljenski duhovnik* Stanko Gajšek iz Mannheima. Krasen njegov govor pri maši in njegovo petje je takoj navdušilo vse poslušalce. Ko smo nje ga pozdravili, smo se zahvalili prav prisrčno g. Jožku Cimermanu, ki

Janez in Jože iz Meluna v Franciji, slikana kot dva Arabca — na počitnicah na Dolenjskem.

je odšel v domovino, za njegove izklesane govore ob nedeljah konec meseca; saj je tako rad prihajal k nam na poti v Lebach.

Vse obiskovalce naše nedeljske maše so razveselili *naši pevci* in

Družina Marjana in Ane Pugelj iz St. Denis pri Parizu je letos z našim romanjem poromala v Lurd.

Sainte Baume pri Marseille-u: Pred vhodom v Sveto votlino.

pevke, ki so se vrnila s počitnic iz domovine, z navdušenim petjem naših pesmi in krasnih pesmi, ki jih je uglasbil naš znani dirigent g. Šinkovec. Vse, ki imajo veselje

Nica: Po maši na dvorišču pred kapelo v Don Boskovem zavodu, kjer se zbiramo, odkar je prišel med nas novi dušni pastir.

do petja ponovno vabimo k našemu zboru.

Tudi vse pevke in pevce po kolonijah zelo hvalijo obiskovalci svete maše. Vztrajajte še dalje! Mi smo zelo hvaležni za vaše sodelovanje. V koloniji Farébersviller smo zelo hvaležni mlademu Marku Curku, ki že prav dobro spremlja na harmoniju naše lepe pesmi.

Vsa narava se že pripravlja k spanju, vi, rojaki, pa vztrajajte! Krasne cvetke: vera, upanje, ljubezen naj vas krasijo tudi naprej!

Zopet vas vse vabimo k slovenski sveti maši. Tu je zopet načrt za mesec november:

V Merlebachu: 1. nov. (praznik vseh svetnikov) in nato vse nedelje ob 10. uri v Hospice Ste Elisabeth.

2. nov. (dan vernih duš) prva v Merlebachu, druga v Farébersviller Cité ob 16. uri.

4. nov. (torek): Creutzwald-Cité Neuland ob 9. uri.

Habsterdick: 6., 20. in 27. novembra ob 9. uri.

Creutzwald-Cité Maroc: tretji torek, 18. nov., ob 9. uri.

Farébersviller Cité: v nedeljo, 2. nov. ob 16. uri.

Cité la Chapelle: 30. nov. ob 14.30 uri.

Pred sv. mašo je vedno prilika za spoved.

Pridite in pripeljite vedno še druge s seboj!

Saint Baume pri Marseille-u: V skalnatem hribu za gozdom je Sveta votlina (Ste. Baume), o kateri trdijo najstarejša izročila, da je v njej zadnja leta preživela v pokori sv. Marija Magdalena, ki je bajé prišla iz Svete dežele. Pri votlini je hiša, v kateri so se sedaj naselili kartuzijani in so čuvarji Sv. votline. — Spredaj je naša „izvidnica“, ker se mislimo Slovenci ob priliki sem napotiti.

Cerkveni zbor „Slomšek“: zdaj smo zopet doma: pevska vaja je vsak petek od 18. do 20. ure v stanovanju našega Misijona.

V mesecu novembru padajo solze na okrašene grobove. Pomagajmo našim rajnim z molitvijo, z dobrimi deli, sv. mašo in sv. obhajilom.

Misleč na vaše rajne vas pozdravlja

vaš Stanko iz Merlebacha.

NICA

Po vrnitvi z oddiha je vse, ki so jo poznali, presunila vest o zgodnji smrti Nevenke Stefančič, roj. Petričević, žene našega frizerja iz Avenue Pauliani. Umrta je 16. septembra na svojem domu po hudi bolezni in trpljenju. Pokopana je v Nici, pogrebno opravilo pa je bilo v cerkvi Notre Dame du Port ob veliki udeležbi meščanov, ki so jo dobro poznali kot vestno delavko, ki je od svojega prihoda v Francijo do smrti vztrajala na istem delovnem mestu.

Iz Leguevin pri Toulouse-u pa je prišlo poročilo, da je tam umrl naš rojak *Gabrijel Majhenič*, doma iz okolice Maribora, star blizu 60 let. Zadnja leta je živel v La Griffepibrac, v Francijo pa je prišel takoj po vojni in je delal na kmetijskih posestvih. Spoznali smo ga v Lurdu, kamor je tudi on po svoji navadi prišel na romanje, ko se je tam mudila velika skupina romarjev-bolnikov iz domovine. Kakšno doživetje je bilo zanj, ko je po dolgih letih odsotnosti iz domovine zaslišal v baziliki Pija X. slovensko pesnitev litanij Matere božje! Šele takrat je zvedel, da v Franciji živi še veliko drugih Slovencev, se naročil na „Našo luč“ in ostal njen stalni zvesti bralec.

Užaloščenim družinam naj velja naše globoko sožalje! Umrli pa naj bo Gospod bogat plačnik za njihov lep zgled, ki so ga dajali.

Smo v mesecu novembru, v katerem naj se po želji Cerkve posvetimo zbranosti in molitvi za mrtve. Kot prejšnja leta bo tudi letos v soboto, 1. novembra, na praznik vseh svetih popoldan ob 3. uri sveta maša za naše pokojne v župnijski cerkvi na Ariane, pod pokopališčem Nice-Est.

V Nici pa je vsako nedeljo slovenska služba božja zjutraj ob 10. uri v kapeli sester pri „Don Bosco“. Kdaj pa je na drugih postojankah, boste sprti obveščeni.

nemčija

V Ingolstadt je prišel nov slovenski duhovnik: *g. Vili Stegu*. Je naslednik *g. Feliksa Grma*, ki je od leta 1970 oskrboval slovenske rojake po severni Bavarski. Iz vsega srca mu želimo, da bi se dobro vživel v nove razmere. Bog ga živi med nami!

Mannheim z bližnjo in daljno okolico je na novo prevzel *g. Stanko Gajšek*. Prihaja za *g. Jožetom Cimermanom*, ki se je vrnil v Slovenijo v rodno škofijo Maribor. Prepričani smo, da se bo *g. Gajšek* med nami dobro počutil!

G. Vili Stegu, 1943, je bil za duhovnika posvečen leta 1969. Bil je kaplan v Solkanu in župnik na Vojškem nad Idrijo. Sedaj je naš župnik v Ingolstadt.

G. Stanko Gajšek, 1942, je postal duhovnik leta 1968. Po kaplanski službi v Šmarju pri Jelšah in župnem upraviteljstvu v Črešnjevcu je prišel med nas v Mannheim.

G. Mirko Jereb iz Bremena prihaja med rojake v Hessen. Prevezma dušnopastirsko mesto *g. dr. Edija Škulja* v Frankfurtu, ki se vrača v domovino. Obema *g. duhovnikoma* želimo, da bi na novih mestih uspešno zaorala v ledino, doma in na tujem!

V Berlinu se je od nas poslovil *g. Štefan Vereš*. Njegov naslednik je *g. dr. Štefan Šteiner*, ki je že večkrat bil med nami. Z voščili in željami ga sprejemamo medse: Ustvarite med nami globoko verno občestvo!

MANNHEIM

Dne 20. septembra je Vostnarjeva mama praznovala svoj 80.

rojstni dan. Okrog nje so se zbrali vsi njeni otroci in lepo število vnukov. Kljub osim križem pa je še čila in zdrava. Kakor je mama vedno vedra, tako je tudi obhajanje potekalo v veselem razpoloženju.

Vsi ji še enkrat čestitamo k lepemu jubileju z željo, da bi ji Bog naklonil še mnogo zdravih let.

KÖLN

Tokrat nikakor ne moremo iti mimo našega skupnega romanja. Opravili smo ga zadnje septembrsko nedeljo v Kevelaerju. Prišlo je že v tradicijo, da vsako leto izberemo kako vsem lahko dostopno Marijino svetišče, kjer se potem zberemo.

Kar precej se nas je zbralo ob praznovanju 80-letnice rojstva prijateljine Vostnarjeve mame.

Naši rojaki ob prijetnem, domačem kramljanju po maši v Hildenu.

Namen romanja je res — romarski: skupna zahvala, skupna prošnja. Odpade ves zunanji tingel-tangel. Ljudje dobro vedo, da nimajo nič zabavnega pričakovati: ne domačih viž, ne domačih klobas, ne skupnega prijetnega posedanja za mizo ob čaši rizlinga. Ko se pristožno čutijo drug ob drugem kot stari prijatelji in znanci, si v neprisiljenem pogovoru ogledujejo svoje in drugih življenje. Tu smo

Pri Mariji v Kevelaerju smo se Bogu zahvalili in ga prosili: Pridi k nam tvoje kraljestvo!

podobni baterijam, ki se v delavnici avtomatično polnijo, črpajo novo, svežo moč. Čeprav je torej bilo romanje „na suho“, so ljudje prišli. Prišli so nakljub morda skritim dvomom njihovih duhovnikov. Zato smo duhovniki Bogu hvaležni za ta znak solidarnosti.

Bili so pa v Kevelaerju tudi mladi ljudje — mladina diskotek. Nočemo ničesar dokazovati niti ne braniti. Verujemo le, da je naše duhovniško poslanstvo potrjeno. Bog hoče asistentov, ki pomagajo njegovemu sleherniku najti njegovo pot, njegov prostor, da se na teh poteh in na tem prostoru uresničuje njegov načrt — kakor v nebesih, tako na zemlji. Preprosto bomo takole povedali; da naj se imamo radi, si pomagamo, kot bo nekoč pri Njem. To nam je ležalo na srcu.

In spet v Hildenu: rojaki možujejo za mizo. Nekaj se bo iz tega gotovo rodilo...

To povemo za nadaljnjo skupno vero in pogum.

STUTTGART-okolica

Kaj je novega pri nas: V Stuttgartu smo v nedeljo, 14. septembra, po maši napolnili farno dvorano pri cerkvi sv. Konrada. Na programu je bil namreč *film* o letošnjem „Binkoštnem srečanju“, ki je prikazal domala vse točke tega največjega praznika Slovencev v Nemčiji. Ponovno smo doživljali lepoto slovenskega sveta izven domovine, ki se odraža v bogočastju, prosvetnem življenju in v veseli družabnosti. „Binkoštno srečanje“ bo pač prišlo v zgodovino slovenskega izseljenstva kot močan poudarek naše volje do življenja in svobodnega udejstvovanja.

V Pfullingenu in v Urachu je bilo to pot na programu *skioptično predavanje* o naših ljudeh ob Zilji in Dravi na Koroškem. Iz opisa pokrajine in ljudi na tem koščku slovenske zemlje je vela ljubezen do rodne grude pesnice Milke Hartmanove, zavzetost za naš jezik in kulturo kulturnih delavcev Jarnika in Janežiča kakor tudi toplota do večnih dobrin cerkvenega kneza, ki ga je rodila ta zemlja, škofa Rožmana. „Da bi njih duh živel še v bodoče!“ je bila iskrena želja vseh gledalcev in poslušalcev.

Pečenko z ražnja so nam ponu-

V novi moderni cerkvi v Schwaikheimu je fotograf posnel krstne prijatelje Dularjevega Andrejčka.

V Schwaikheimu pri Stuttgartu gredo naši rojaki k maši v tole moderno cerkev Marije Pomočnice. Ko je tam Krepkova družina praznovala krst sinka Andreja, so napravili to spominsko fotografijo.

Tako se zberemo k slovenski maši v Ulmu v frančiškanski cerkvi vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu.

dili naši kegljači iz Oberstenfelda po maši v nedeljo, 28. septembra. Ko so nas ob 9. uri zjutraj vabili zvonovi v božjo hišo, se je ob bližnjem gozdiču že cvrl prašiček na raznju. Po maši smo si zadevo ogledali bližje: z raznja je prijetno dišalo, na bližnjem drevesu so se iz zvočnika oglasili Avseniki, pod topoli so vabile mize in klopi, za grmom se je smehljala klet s piščami za odrasle in otroke, ob strani je krogla že podirala keglje. Tako je bilo lažje čakati, da bo prašiček pečen do kosti. Ko so potem delili zajetne porcije, so celo Avseniki utihnili. Pravijo, da so za tisto opoldne številni po naših kuhinjah v okolici kar obstali.

Za našo sobotno šolo v Stuttgartu je letos veliko zanimanja. Nad 60 otrok jo obiskuje. Poučujemo v treh oddelkih: otroci 1. in 2. razreda imajo svojo učilnico, prvoobhajanski kandidati 3. razreda svojo ter večji šolarji svojo. Na ta način je omogočen bolj temeljit pouk.

Od 1. avgusta deluje v okviru Caritasverbanda v Stuttgartu slovenska socialna delavka, gospa Doroteja Oblak. Svojo pisarno ima v Slovenskem centru na Staffenbergstrasse 64. Uraduje pa tudi v Böblingenu in Ludwigsburgu. Tovrstne pomoči smo Slovenci na tem področju zelo veseli in želimo gospe Oblakovi, da bi se med nami dobro počutila.

K naraščaju čestitamo: v Kirchensallu Francu in Angeli Ranfl k sinku Romanu; v Stuttgartu Alojzu in Elizabeti Vertič k sinku Robertu;

v Endersbachu Marjanu in Jožici Smerke k hčerkici Brigiti.

WÜRTEMBERG-OBERLAND

V družini Franca in Cecilije Požun v Ulmu je komaj enoletni sinček Milan dobil sestrico Matejo, ki je bila krščena v tamkajšnji frančiškanski cerkvi v soboto, 27. septembra. — V nedeljo, 5. oktobra je bila pa v lepi in veliki cerkvi v Baidtu krščena Tanja, prav tako hči drugorojenka Martina in Anice Vizler.

Z obema družinama se veselimo, da bi jima bila novorojenčka vir blagoslova in sreče.

Rojaki, obiskujte naše slovenske maše v Ravensburgu, Ulmu, Konstanzu in kjerkoli bodo že napovedane!

12. oktobra je maševal kardinal Döpfner v Münchenski stolnici za tuje delavce svoje nadškofije. Sprejela ga je skupina slovenskih narodnih noš.

Priporočamo vam „Našo luč“, „Ognjišče“ in sedaj že tudi „Pratike“ za l. 1976 in Mohorjeve knjige, ki jih bomo že v kratkem imeli.

BAVARSKA MÜNCHEN

Letošnji 12. oktober je bil v Zahodni Nemčiji proglašen za „Dan

Tudi sicer so slovenske narodne noše zbujele od vseh tujih skupin največ pozornosti.

tujega delavca“. V ta namen je ta dan Münchenski nadškof kardinal Döpfner somaševal v Münchenski stolnici s skupino dušnih pastirjev tujih delavcev. Med somašniki je bil tudi direktor slovenskih dušnih pastirjev v Zahodni Nemčiji.

Med mašo je prebrala slovenska dekleta prošnjo v slovenščini. Šest slovenskih parov v gorenjski narodni noši je vzbujalo največje zanimanje. S to skupino se je dal tudi kardinal pred stolnico fotografirati. Fotografijo sta naslednji dan objavila časopisa „Münchner Merkur“ in „Süddeutsche Zeitung“.

Škoda, da ni slovenska skupina med mašo zapela kakšne slovenske cerkvene pesmi. Ker je bilo na pripravljani seji rečeno, da bodo nekatere narodnosti zastopane z več sto ali celo s tisoč člani, Slovencev pa ni bilo pričakovati več kot nekaj desetlin, in ker je bilo na isti seji izrecno rečeno, da prihaja v poštev samo ljudsko petje in na noben način zborovsko, je slovenski župnik povabilo, naj bi tudi Slovenci med mašo peli, odklonil. Kasneje se je izkazalo, da so bile druge narodnosti zastopane veliko skromneje, kot so pričakovali, in da so večinoma peli zbori. Kdo je mogel pričakovati, da se niti prvi niti drugi razlog, zaradi katerih Slovenci niso peli, nista izpolnila? Škoda, da smo tako lepo priložnost zamudili! Prepričani smo, da bi naše petje za petjem drugih skupin ne zaostajalo, pa naj bi bilo ljudsko ali zborovsko.

Po maši je sprejel kardinal Döpfner zastopnike tujih delavcev v kleti občinske hiše. V imenu delavcev vseh tujih narodnosti na področju Münchenske nadškofije ga je pozdravila slovenska socialna delavka iz Münchna. Kardinal se je posebej pomudil pri slovenski skupini in se z njo dalj časa razgovarjal.

Oba slovenska tečaja, predšolski in šolski, se živahno razvijata. Medtem ko dobivajo predšolski otroci versko in slovensko vzgojo predvsem po petju, risanju, barvanju, modeliranju in sestavljanju barvnih kompozicij, je delo s šolsko mladino razdeljeno na tri skupine,

Skupina Slovencev iz Rosenheima pred tamkajšnjo „slovensko“ cerkvijo.

katerih vsaka sprejema v sebi primerni obliki verske in narodne vrednote.

Krščena je bila Klavdija Simonič, hčerka Henrika in Martine, roj. Kobula. Punčki želimo vse dobro v življenju, staršem pa čestitamo!

AUGSBURG

„Prijatljji, obrodile so trte vince nam sladko!“ je oznanjal napis na naši *vinski trgatvi*. Drugi napis pa „Bog živi vse Slovence!“ Sicer so pa velike barvne fotografije slovenskih krajev na stenah pričale, da smo se zbrali Slovenci.

To je bilo 11. oktobra v Rettenbergnu, blizu Augsburga, v lokalu „Pri Julijanu“. Bila je prva vinska trgatava na območju Augsburga — pa je prostora vseeno zmanjkalo.

Odlično je igral kvartet „Domači fantje“. V glavnem nam je on pripravil ta prelepi večer prav s svojim kvalitetnim igranjem naših melodij. Pa so bile še vesele tekme, spuščanje balonov, trganje grozda z brajde, dražba svinjske glave, mačka v žaklju in izvrstnega vi-

Med krstom Damijana Bolčina v Münchnu.

Fiderškovi iz Rosenheima so se spomnili godu svojega sina.

Slovenci na „Oktoberfestu“ v Rosenheimu po slovenski maši.

na. Pa seveda razgovor in ples, ples in razgovor. Marsikdo se je lahko pogovoril s svojim dušnim pastirjem glede pouka otrok in obiskovanja maše, pa še o tem in onem, kar je pač komu na duši ležalo.

Rečeno je bilo, da se bo vinska trgatve končala opolnoči. Ko je pisec tega poročila ob dveh zjutraj odhajal, je kvartet še vedno veselelo igral.

nizozemska

Slovenska folklorna plesna skupina, odrasli in mlajši ter ansambel „Vaški muzikantje“ so v septembru na *tekmovanju* z ostalimi tujci na Nizozemskem v Warnsveldu dosegli vsi trije *prvo mesto*. K izrednemu uspehu naših rojakov prav radostno čestitamo! Vse tri skupine vodi neutrudni in požrtvovalni g. Slavko Strman. Lepo priznanje je sijajna pobuda za nove napore v prihodnosti.

Društvo sv Barbare v Lindenheuvelu je v septembru imelo svojo tradicionalno *vinsko trgatve*, kate-re se poleg naših ljudi udeležuje številna holandska mladina. Večer je bil lepo pripravljen. Kot častni gostje so se ga udeležili zastopniki oblasti in krajevna duhovščina. Odboru k lepemu uspehu toplo čestitamo.

Vljudno vabimo na vsakoletno *Vseslovensko prireditve*, ki bo v soboto, 22. novembra t. l. v Heerlerheide v župni dvorani poleg župne cerkve. Igral bo orkester iz domovine. Tisti, ki se pripeljete po avtocesti, izvozite pri Heerlen-Nord in krenete proti Heerlerheide. Od daleč boste videli cerkev z dvema zvonikoma. Začetek ob 19. uri. Povabite znance in prijatelje. Za pijačo in jedačo bo dobro poskrbljeno.

Na veselo svidenje!

O d b o r.

Naša bolniki: V bolnišnici v Geleenu se zdravi ga. Kropivšek iz

Lindenheuvela. Pošiljamo ji lepe pozdrave v upanju, da bo to „Naša luč“ brala že na svojem domu.

švedska

Že v oktobrski številki „Naše luči“ sem vam poslal *spored naših srečanj in maš*.

V zadnjem trenutku sem lahko še popravil spored. Danes še enkrat opozarjam, da v *Västerasu* slovenske maše tokrat ne bo. Lahko se priključite našim v Köpingu ali v Eskilstuni.

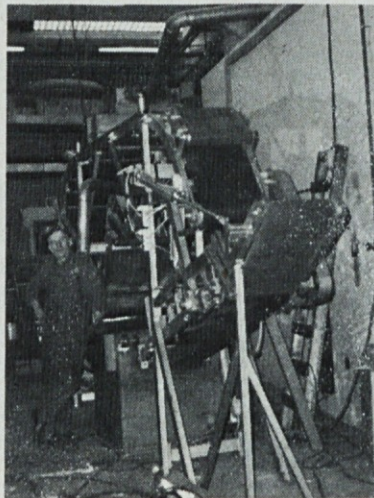
Popraviti pa sem moral naknadno čas maše v *Borasu*: tam ne bo maša v soboto, 29. novembra, ob 15. uri, ampak že ob 10. uri dopoldne.

Prosim vas torej, preberite pozorno spored v pismu, ki sem ga poslal na vse naslove, ki jih poznam.

Na skorajšnje svidenje!

Vaš p. Janez.

Naš rojak IVAN RANCINGER, zaposlen v Värnamo (Švedska), ob stroju za brušenje gumijastih trakov, ki ga je on izumil. (Obširnejše poročilo o tem smo objavili v 8. številki „Naše luči“.)

švica

Četrto nedeljo septembra smo se Slovenci iz Švice zbrali na naše že običajno *vsakoletno romanje* pri Mariji v Einsiedelnu. Računamo, da nas je bilo okrog 600, kar je za našo slovensko skupnost v Švici zelo veliko in zelo pohvalno za vse udeležence. Tudi iz Lichtensteina je prišla z avtobusom skupina kakih trideset romarjev.

Zbiranje romarjev se je začelo že pred deseto uro. Osem spovednikov je bilo stalno zaposlenih do dvanajstih. Ena skupina je med časom spovedovanja na lastno pobudo opravila pobožnost križevga pota. Ker je to zbudilo zanimanje, bomo v bodoče tudi to vstavili v program naših romanj.

Glavni celebrant in pridigar je bil naš rojak, škofov vikar iz Chura g. dr. Alojz Šuštar, vsi ostali duhovniki so somaševali. Pridiga, ki je izredno dobro osvetlila romanje kot srečanje, je segla vsem do srca. Med mašo je bilo ljudsko petje pod vodstvom sestre Avrelje. Po maši smo v Marijini kapeli opravili pete litanije Matere božje z navdušenim petjem odpevov. Naša pesem je odmevala po ogromni cerkvi in vzbujala zanimanje domačinov in drugih romarjev. Še posebno pozornost in navdušenje vzbujajo naše narodne noše, ki pa so letos bile slabo zastopane. Upajmo, da bodo v prihodnje spet vsaj tako kot prejšnja leta.

Po končani slovesnosti ob oltarju in ob Mariji v cerkvi je bilo splošno fotografiranje pred cerkvijo. Upajmo, da se bo od tako številnih fotografov dobil vsaj kakšen posnetek za objavo tudi v „Naši luči“!

Letos smo imeli med seboj tudi *predstavnika Švice*. Prišel je glavni tajnik medškofijskega katoliškega združenja za tuje delavce v Švici dr. J. Enderle iz Luzerna. Drugi povabljeni so se, kakor vsako leto, opravičili zaradi službe in poslali pozdrave in dobre želje. Dr. Enderla sta Tinko in Mojca v narodnih nošah pozdravila v švicar-

skem narečju in mu izročila slovenski šopek.

Švicarji so v glavnem zelo zadovoljni z delom naših ljudi, sedaj pa je bil njihov predstavnik navdušen tudi nad našo *pesmijo* ter prijetnim vzdušjem, ki nas je ves čas prevzemalo, k čemur je pripomoglo tudi lepo vreme.

Vsi smo zadovoljni s tem romanjem in upamo, da je naše srečanje imelo odmev tudi pri Bogu in naši nebeški Materi, saj Bog najraje sliši klice odprtih src, kakršna so bila v Einsiedelnu naša.

slovinci ob meji

KOROŠKA. — Nad 60 poslušalcev se je udeležilo teološkega tečaja, ki ga je priredil „Dom prosvete v Tinjah“. Glavna govornika sta bila mariborski pomožni škof dr. Grmič in spiritual dr. Rajhman. — V Celovcu izhaja, od letos štirikrat na leto, literarno kritična revija „mladje“, ki jo izdaja klub istega imena. Doslej je izšlo 19 števk. Če skuša biti „mladje“ odprta revija, se zdi, da je odprta le na levo in da popolnoma pozablja na delo slovenske koroške duhovščine ne le za vero, temveč tudi za narod. Sicer pa ima revija vmes tudi res dobre prispevke. — Pisatelj Lev Detela je začel v nadaljevanjih objavljati v „Našem tedniku“ obzore sodobnih koroških pesnikov in pisateljev. — Strokovnega šolskega nadzornika in škofijskega koordinatorskega za Slovence dr. Valentina Inzka, ki je doma iz Sveč, je imenoval državni predsednik za dvornega svétnika. Cestitamo! — Gatererjeva televizijska poročila o koroških Slovencih ter Brandstallerjeve film „Tujci v domovini“ v avstrijski televiziji so pred tedni napravili takšno razburjenje, da so se v Celovcu pojavili napisi, da imenovana dva v Celovcu nista zaželeni. — Ob avstrijskih parlamentarnih volitvah 5. oktobra t. l. so vse tri v parlamentu zastopane stranke (socialistična, ljudska in svobodnjaška) zavzele do slovenskih vpra-

Krščeni so bili: Peter Marinič, sin Angela in Ivanke, roj. Martinčič; Danijela Vodušek, hči Božidara in Svetlane, roj. Trajkovič; Fredi Šlavs, sin Leopolda in Ljubislave, roj. Potočnik; Ines Skubic, hči Martina in Julije, roj. Turnšek; Darka Petrič, hči Kazimira in Marije, roj. Šešerko; Robert Puhar, sin Antona in Antonije roj. Jeglič; Petra Lasbaher, hčerka Kristine.

Krščansko zakonsko zvezo sta sklenila Anton Puhar in Antonija Jeglič.

Vseh se spominjajmo v molitvi!

šanj takšno stališče, da sta obe politični organizaciji koroških Slovencev pozvali svoje pristaše, naj sploh ne gredo na volišče ali pa naj volijo neveljavno. — Pred koncem lanskega šolskega leta je dobila Slovenska gimnazija v Celovcu svoje lastno poslopje. S tem je dana možnost dopoldanskega pouka. 8. septembra je gimnazija spet začela s poukom. Potolkla je vse dosedanje rekorde. Obiskuje jo 464 gimnazijcev. Od teh jih je 80 v prvem razredu. Študentje so razdeljeni v 19 razredih. — Pogorelo cerkev v Št. Jakobu v Rožu so obnovili in posvetili, 12. oktobra pa so zanj blagoslovili 4 nove bronaste zvonove. — Gospodinjska šola šolskih sester v Št. Jakobu v Rožu je začela s poukom 11. septembra. Glas šole je tako dober, da so vsa mesta zasedena in so sestre morale več prošenj za šolanje zavriniti.

GORIŠKA. — Tudi letos so goriški katoliški skavti priredili taborjenje. Taborili so v Idrijski Beli, ob izlivu Belce v Idrijco. — Skavtinje so pa taborile v Logu pod Mangartom. — Vso goriško slovensko javnost je pretresla v septembru vest, da je nenadoma umrl prof. Rado Bednarik. Pokojnik je pol stoletja stal na braniku slovenske kulture na Goriškem. V času fašizma je delil svoje življenje med delom, zapori in konfinacijami. Od leta 1944 pa do 1972 je bil profesor na Slovenski gimnaziji v Gorici. Mož je bil prepričan katoličan in veliko pisal v katoliške časopise in revije. Naj mu bo Bog bogat plačnik!

TRŽAŠKA. — Gotovo je najvažnej-

ša novica za Tržačane bilo sporočilo, da je papež Pavel VI. sprejel odstop tržaškega nadškofa mons. Santina. V času fašizma je prišel kot škof iz Reke v Trst. Po rodu je iz Istre. Slovencev ni imel posebno rad, čeprav se je trudil, da bi bil pravičen tudi do njih. Škofijo je dobil v upravo goriški nadškof Cocolin, v čemer vidijo poznavalci, da hoče Sveti sedež urediti cerkvene province na tržaško-kopskem področju. — Tržaški slovenski skavti so letos taborili v Beli peči oziroma pri Sv. Katarini v Kanalski dolini, skavtinje pa v Sesljanu oziroma v Trenti pri vasi Soča. Poleg tega so tržaški Slovenci organizirali še dve počitniški koloniji v Dragi pri Boljuncu, kjer je letovalo 106 otrok od 5. do 15. leta. — Kakor vsako leto, so se tudi letos zbrali slovenski izobraženci na srečanju v Dragi. Na srečanju so letos manjkali predavatelj in obiskovalci iz republike Slovenije. Socialistična zveza delovnega ljudstva je namreč odsvetovala udeležbo na srečanju. V zanimivih predavanjih je bilo govora o odporu proti fašizmu med leti 1918 in 1945. Kanonik dr. Klinec iz Gorice je namreč govoril o tem, „Kako je slovenska duhovščina pripravljala osvoboditev slovenskega naroda na Primorskem“. — V Trstu so izdali v lepi knjižici lanskoletna predavanja iz Drage pod naslovom „Draga 1974“. — V Zgoniku so letos priredili za žegnanje tudi razstavo „Trpljenje našega naroda pod nacifašizmom“. Razstavljeni so bili dokumenti, slike in pisma iz Gonarsa, Raba, Dachau in Rižarne, slike deportiranih duhovnikov, med njimi tudi sliki nadškofov Sedeja in Fogarja.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA. — V začetku septembra je preteklo 15 let, kar so Slovenci v Melbournu dobili svoj dom. Ta dom so kasneje prodali in kupili elthamski „Slovenski griček“. Prav tako so v septembru slavili v Melbournu 15-letnico slovenske šole. To šolo je obiskovalo leta 1960 le 14 otrok, sedaj v „Slomškovi“ šoli pa je približno

50 otrok. V okviru šole je vodstvo priredilo v teh letih veliko iger, in izletov; najvažnejše njeno delo pa je bilo povezovanje mladine in ohranjanje narodne ter krščanske zavesti. — Še tretjo 15-letnico so obhajali v Avstraliji, ko je bil 16. septembra 1960 odprt „Baragov dom“, kjer so zlasti v prvih letih našli zatočišče novi naseljenci.

ARGENTINA. — Po vseh slovenskih naselbinah v velikem Buenos Airesu, pa tudi v Mendozini in drugod so se z žalnimi prireditvami spominjali tridesetletnice odhoda iz domovine in umora okrog 11.000 vrnjenih slovenskih domobrancev. — Julija so profesorji skupno z učenci slovenskega srednješolskega tečaja v Buenos Airesu in Slovenski hiši priredili študijski dan s predavanji in razgovori. — V „Slomškovem domu“ v Ramos Mejia so slovenski hiši priredili študijski dan s predavanji in razgovori. — V „Slomškovem domu“ v Ramos Mejia so slovenski hiši priredili študijski dan s predavanji in razgovori. — Zadnjo nedeljo v juliju so v Slovenski vasi praznovali desetletnico Hladnikovega doma. Dom je dobil ime po pokojnem izseljenskem duhovniku Janezu Hladniku, ki je med obema vojnama odšel med slovenske, predvsem primorske izseljence v Argentino. On je tudi organiziral vse potrebno, da je prišlo do nastanka Slovenske vasi v Buenos Airesu. Obletnico so proslavili z zahvalno mašo in akademijo. — V S. Martinu so v Slovenskem domu priredili „Mladinski dan“. Dopoldne so bile športne prireditve, popoldne pa akademija z govori, recitacijami in kratkimi, veselimi igalskimi prizori. — V Slovenski hiši so dne 23. avgusta priredili „Mladinski pevsko-glasbeni festival“. Prvi del je bil posvečen zborovskemu petju. V drugem so bile popevke. — Slovesno so blagoslovili in odprli v nedeljo, 29. avgusta, „Zavetišče dr. Gregorija Rožmana“ v Buenos Airesu. Zavetišče je namenjeno starim in onemoglim slovenskim zdomcem. Sezidali so ga ob veliki požrtovalnosti slovenskih argentinskih zdomcev. Pri odprtju zavetišča so bili navzoči predstavniki slovenskih organizacij in domov ter veliko rojakov. Evropski slovenski zdomce se mora čuditi prizadevnosti in idealizmu naših rojakov zdomcev v ne-bogati Argentini. — Na argentinskem državnem prvenstvu, ki se je odvijalo v Bariločah v Patagoniji, so se v nordijski alpski disciplini posebej izkazali brat-

je Jerman. Marko je postal prvak v moški kategoriji, Martin je dobil naslov državnega prvaka med mladci; oba imenovana in brat Matjaž so bili prvi v štafeti.

KANADA. — Primorski rojaki, združeni v društvu „Simon Gregorčič“, so na svojem društvenem letovišču postavili spomenik pesniku in duhovniku Simonu Gregorčiču. Kip je delo slovenskega kiparja Zdenka Kalina. Blagoslovitve so se udeležili tudi rojaki iz Clevelanda (ZDA). — 6. julija so kanadski Slovenci priredili že 13. katoliški dan, ki se je vršil na Slovenskem letovišču. Namen teh prireditev je, dati katoliškim Slovincem v Kanadi novega zagona in utrditi slovensko in katoliško zavest. — V Torontu so leta 1971 ustanovili „Slovensko lovsko društvo“. Letos v avgustu je društvo dobilo svoj lovski dom. Dom ima dve dvorani in dokončati je treba še 27 sob. Poleg doma je plavalni bazen. Odprtja lovskega doma so se udeležili tudi predstavniki oblasti. Odposlanec ontarijske vlade se ni mogel načuditi slovenski podjetnosti. — V Montrealu so priredili „Slovenski dan“. Krajevna folklorna plesna skupina je letos prvič in odlično nastopila. Po verskem in kulturnem programu je skrbel za veselo razpoloženje Sotelškova igralna družina. — Pod vodstvom slovenskega izseljenskega duhovnika dr. Lojzeta Tomca so hamiltonski Slovenci pred desetimi leti dobili svoj Slovenski dom. Letos so s kulturnim in zabavnim programom proslavili desetletnico te kulturne hiše. — Hamiltonski Slovenci so tudi proslavili 10-letnico svoje župnije. — Ob dnevu kanadske zastave so sodelovali in dobili prvo mesto za lepo in nazorno prikazano domačo umetnost ter ročno delo. — Tudi kanadski Slovenci so se spomnili 30-letnice pokola slovenske narodne vojske. V Midlandu, kraju kanadskih mučencev, so 14. septembra blagoslovili križ, ki so ga rojaki postavili na čast vsem slovenskim mučencem iz leta 1945. Po nagovorih je bil križ blagoslovljen.

ZDA. — Zadnjo nedeljo v juliju so imeli prekmurski Slovenci svoje letno romanje k brezjanski Materi božji v Lemont. — V La Salle, Illinois, so praznovali 75-letnico obstoja slovenske župnije. Ustanovil

jo je leta 1900 izseljenski duhovnik Franc Suštaršič, urednik „Amerikanskega Slovenca“. Prošnjo, ki jo je predložil škofu, je podpisalo takrat 200 družin in 1200 fantov ter deklet. — Ob 50-letnici obstoja je župnija sv. Kristine v Euclidu, Ohio, doživela 27. julija prelep dan. Novo mašo je bral redovnik p. Rafko Roberts. Njegov oče je doma iz šenčurske fare na Gorenjskem, mati pa iz Nevelj pri Kamniku. V duhovnika ga je posvetil papež Pavel VI. 29. junija letos v Rimu.

ANGLEŠKI RADIO BBC

12.00—12.15 (redno vsak dan na kratkih valovih 16, 19 in 25 m). Poročila in pregled tiska.

16.30—17.00 (le ob nedeljah na kratkih valovih 19, 25 in 31 m). Poročila. Spored z verskega in cerkvenega področja ali Londonski tednik itd.

19.00—19.30 (na kratkih valovih 31, 41, 49 m);

Ponedeljek: Poročila. Londonski dnevnik. Spored s področja gospodarstva in poljedelstva itd.

Torek: Poročila. Londonski dnevnik. Pismo iz Londona ali Pomeniki s poslušalci.

Sreda: Poročila. Londonski dnevnik. Spored s kulturnega področja.

Četrtek: Poročila. Londonski dnevnik. S področja znanosti.

Petek: Poročila. Londonski dnevnik. Spored s področja družbenega življenja ali šolstva.

Sobota: Poročila. Politični komentar. Angleščina po radiu.

Nedelja: Poročila. Šport. Spored popularne glasbe.

BBC SVETOVNA SLUŽBA (World Service):

BBC oddaja za ves svet v angleščini v svoji „Svetovni službi“. Če želite podatke, se obrnite na naslov: BBC, P.O. Box 76, Bush House, Strand, London, WC2B 4PH.

N.B. Valovne dolžine se včasih spremenijo, kadar to terjajo vremenski pogoji.

Nadaljnje postaje bomo prihodnjič sporočili.

jan ez jalen

trag brez zvoncev

*lovec peter se je zrcastel
z gorami - jel je misliti
na lastno gnezdo -
pot ga vodi k jerci in
špelci - katera bo
zmagala v njegovem
srcu?*

Dosedanja vsebina:

Hribarjev Peter je odslužil vojake in se vrnil v Bohinj. Svojih ljudi ni imel, svoje strehe tudi ne. Stanoval je v podstrešni sobici pri Žmitku in si kuhal sam. Sem in tja je opravil kakšno dnino, znal je pa tudi tesariti.

Ko so našli spomladi v gorah ustreljenega zapriseženega lovca Matevža Bitenca, je cesarski gozdar Vencelj dodelil to službo Petru. S tem se je začelo za Petra novo življenje, saj je bil v gorah kakor doma.

Začel je pa misliti tudi na lastno gnezdo. Všeč mu je bila Tkalčeva Jerca, a kaj, ko je bila tako muhasta in zamerljiva!

Vedno prikupnejša se mu je zdela Grmova Špelca, le še zelo mlada je bila.

Peter se je že zmenil pri Tkalčevih za poroko. Tudi v svojo hišo se je že preselil. Zadnje čase ga je pa začel skrbeti Boštjan Tkalec, Jeričin oče: kot divji lovec je hodil loviti v njegovo lovišče.

Nekaj dni pred Božičem je Peter zasačil Tkalca, prav ko je ustrelil gamsa in ga začel odirati.

Peter je vzel Tkalcu puško in jo odnesel svojemu šefu Venceljnu ter mu poročal, kako je Tkalca zalotil.

Na svetega Štefana je vsa vas opazila, da ni bilo Petra k Jerci

po potico, čeprav sta se mislila že ta predpust poročiti.

Zemlja je zamrznila globoko pod rušo. Snega ni nikoli padlo kaj prida hkrati. Naletaval je pogosto in v štirinajstih dneh zapadel čez meter visoko.

Peter je šel v gore pregledat sklopce, ki jih je bil nastvil. Tik njega je hodil pes Resa. Peter se je s to potjo v gore hotel ogniti Boštjanu Tkalcu, ki je bil prejšnji dan obsojen na teden dni zavora - zaradi Venceljeve prošnje le zaradi nedovoljene nošnje orožja, ne pa tudi zaradi nedovoljenega lova — in ki je grozil zvečer na Bistrici, da bo ta dan obračunal s Petrom, kot se mu še sanja ne.

Petru je bilo jasno, da se ta predpust z Jerco ne bo ženil: sicer se še nista dokončno razšla, a Tkalec je hčeri prepovedal govoriti z njim.

Petru je bilo dolgčas po Jerci. Res je, da ga je stric Tomaž pred njo svaril, ker je pač njen oče tako muhast in bi se ta muhavost utegnila ponoviti tudi pri hčeri, a sedaj je težko prebirati: že zato, ker bi utegnili ljudje misliti, da je Peter starega Tkalca zato spravil v zapor, da bi se znebil Jerce.

Drugo jutro se je Peter vrnil v dolino.

Skozi vas gredé je Peter zvedel, da je prejšnji dan povpraševal po njem žandar Kranberger.

„Le kaj mi spet hoče, smola pušta?“ se je vznjejevoljil.

Peter in Resa sta se najedla. Pes se je zvil v klobek, zadovoljno zagrčal in zadremal, lovec je pa nategnil na deski oba lisičja kožuha, da se presušita. Zanesel ju je na podstrešje. Preden ju je obesil, je v veži besno zalajal Resa. Nekdo si je pred pragom odkaval čevlje. Kdo bi utegnil biti?

Brž se je vrnil po lestvi navzdol in odprl.

Na pragu je stal žandar Kranberger.

„Dober dan!“

„Bog daj!“

„Ali smem vstopiti? Bi se nekaj pogovorila.“ Kranberger ni mogel ne z glasom ne z obrazom prikriti škodoželjnosti.

„Zakaj ne! Saj ni zunaj nič kaj prijazno stati!“ Peter je vedel žandarja v hišo in rekel, naj sede za mizo. Kranberger je šel molče za njim, si postavil puško med koleno, iz torbe pa je vzel beležnico in svinčnik. Začel je izpraševati Petra, kdaj je bil rojen, katere vere je, in še dokaj drugega ter si vse zapisoval. Petra, ki bi se bil spočetka najrajši smejal, je zaskrbelo.

Kranberger je nehal pisati, se zravnal in presunljivo pogledal lovca: „Vi, Peter Hribar!“ Premolknil je in šel po sapo.

„Zares gre,“ je pomislil Peter. „Vika me, kakor me doslej nikoli ni.“

Žandar je pa kakor naučeno nadaljeval: „Ali se še spominjate, da se je nekako pred tremi leti pone-

srečil v Komarči lovec Matevž Bitenc?"

Peter se je zavedel, pri čem je. Od jeze je zardel. Spomnil se je Tkalčevega namigovanja in grožnje. Spomnil se je tudi v nazobčani sklopec ujetega lisjaka. Čez hip je mirno odgovoril: „Kaj bi se ne spominjal! Take nesreče lovci ne pozabijo tako brž.“

„Kje ste pa vi hodili tisti dan?“ je hotel vedeti Kranberger.

„Vračal sem se s Planine na Kraju, kjer sem popravljaval Čudnikov stan in hlev.“ Peter je bil že spet popolnoma miren.

„Kaj ste pa nosili v okrvavljeni vreči prek rame?“ Žandar je na eno oko na pol zamežal.

Peter se ni prav nič zmedel. Kakor bi bil to vprašanje že od vsega početka pričakoval, je brž odgovoril: „Nekaj orodja pa puško in ustreljenega ruševca. Tisto staro, zame sedaj nerabno puško; tamle na steni visi. Krivci so pa zatak-njeni za ogledalom. Po postavi je bilo nápak, po vesti pa ne kdo ve kaj. Sicer je pa že davno vse po-

Slovenska Bistrica je staro mesto ob Bistrici pod Pohorjem. Le nezatni griči jo ločijo od Dravskega polja.

zabljeno in ni vredno, da bi se o tem razgovarjala.“

Kranberger je naglo dvignil glavo: „Čigava je bila pa kri na platneni vreči?“

„Ruševčeva.“

„Hm! Takrat ste pa izjavili, da ste se urezali in da je kri vaša.“

„Res sem rekel. Kdo se pa rad izdaja, če hodi po nedovoljenih poteh?“

„Hm!“ Žandar je spet pričel pisati v zapisnik.

Da bi skrnil svojo vznemirjenost, si je Peter prižgal čedro.

Žandar je spravil svinčnik in zapisnik, zadel puško z nasajenim bajonetom na ramo in stopil pred Petra. „Kaj pa, če je bila tista kri Bitenčeva?“

„Za primojduš, da ni bila! Prekleti Tkalec!“

Petru je bilo koj žal, da mu je ušla beseda. Bilo je pa že prepozno.

„Že mogoče! O tem naj razsodijo višji gospodje!“ Kranberger je bil miren.

„Naj kar!“

Kranberger se je naredil prijaznega. Hkrati je razkazoval svojo oblast. Položil je Petru roko na ramo. „Peter Hribar! Kot bivši četovodja in kot zaprisežen lovec prav gotovo veste, kaj je služba.“

„Mislim, da sem še preveč dokazal,“ je revsnil Peter.

„Prav, prav. Zato nikar ne zamrivate, če vas povabim s seboj najmanj na Bistrico!“

„Nisem tako neumen, da bi že dolgo ne vedel, kakšen bo konec.“

„No, prav, prav. Zato boste razumeli, da morava vzeti s seboj tudi krivce in tisto staro puško.“

„Potrebno ni. Upirati se pa ne morem.“ Peter je ponudil Kranbergerju puško in krivce.

Žandar je oboje sprejel.

„Še v kuhinjo poglejva,“ je poskrbel Peter, „če je ogenj umrl. Bi nerad pogorel. Se vam še sanja ne, kaj mora človek pretrpeti, preden iz ničla leže pod lastno streho.“

„Prav, prav,“ je bil koj voljan Kranberger.

Stopila sta čez prag. Resa se je ves čas pritiskal k njegovim nogam.

„Bo mar pes šel z nama?“ je zaskrbelo žandarja.

„Mar naj domá pogine? Bi ga bilo bolj škoda kakor marsikaterega krščenege psa. Ga že med potjo komu zaupam.“

„Dobro, dobro. Tudi puško bi lahko nesli sami. Saj menda ni nabasana.“

„Ne bojte se! Zadnji strel iz nje je upihnil ruševca.“

Peter si je vrgel očetovo zastarelo puško prek rame.

Kranberger pa je segel v torbo in vzel iz nje verižico. Jezno je narsrčil brke in bolj zalajal kakor spregovoril: „Sedaj pa, fant, je te igre konec! V imenu postave: roke navzkriž!“

Peter je prebledel, upreti se pa ni mogel.

Kranberger ga je vklenil. V zasmeh mu je za verižico na rokah zataknil še ruševčeve krivce. Dregnil ga je s puškinim kopitom in surovo ukazal: „Marš naprej! Greva k Tkalcu, da te pokažem Jerci.“

Ko bi imel Peter proste roke, bi se bil najraje spozabil. Stekel bi bil nazaj v hišo, snel puško s stene in Kranbergerja pri priči ustrelil. Tako se je pa potajil. Zaničljivo je pogledal žandarja in mu rekel: „Se bo že pravica izkazala! Zame in zate!“

V trdnem upanju, da se kmalu vrne, je odšel izpod napušča svoje nove hiše, ki jo je bil to pot zaklenil žandar. Resa je sam od sebe stopil na njegovo levo in hodil s skoraj podvitim repom tik gospodarja.

Da bi ga čimbolj osramotil, je Kranberger Petra nalašč gnal skozi vas. Ljudje so se spogledovali, komizgali z rameni, zamahovali predse z rokami in se bolj molče kakor pa s pridušeno besedo spraševali, kaj naj ta sprevod v troje pomeni. Vsi so milovali Petra, preverjeni, da se osovraženi Kranberger samo znaša nad njim.

Na vrhu klanca je stala gruča moških. Peter ni mogel molče mimo njih. Pokimal jim je in jih kakor potolažil: „Nič se ne bojte! Dolžé me, česar nisem zakrivil.“

Moškim so se mrki obrazi spet razjasnili. Čudnik je pa skoraj na glas pripomnil: „Narobe gredó. Pes in Peter bi morala gnati vkle-njenega tistega, ki zadaj hodí.“

Drugi so se smejali. Kranberger je slišal besede in smeh, pa je moral oboje požreti. Ni si upal nastopiti. Bi se osramotil. Vedel je, da bi se za vse na svetu ne izdali, kdo je spregovoril. Toliko je že skušil Bohinjce.

Pod Studorom se je bil drvar Cencelj pravkar namenil pogledati k Tkalcu. Tedaj je zagledal Petra in Kranbergerja. Hitro se je potajil in skríl za vogal. Tam je prisluhnil in slišal žandarja povpraševati po Boštjanu.

Da je šel z vozom po drva, so mu odgovorili.

Žandar se je jezil, zakaj ga ni počakal, ko mu je vendar naročil. Nato je prisekal Jerco, da je njen ženin oster strelec. S prvo kroglo je Bitenca do smrti podrl.

„Peter! Ali je res?“ se je izvilo Jerci.

Iz Petra pa je bruhnilo: „Da te sram ni vpraševati!“

Cencelj je slišal dovolj. Odhitel je naravnost h Grmu.

Špelca je Petra čakala na pragu.

Solze so ji stale v očeh, pa ni vedela, ali od jeze ali od sočutja.

Peter jo je že zdaleč ugledal. Čudno sram ga je bilo pred njo. Morebiti mu privošči. Kakor grešnik je sklonil glavo in se namenil, da Špelci ne bo pogledal v obraz.

Pa še preden je prišel do nje, ga je Špelca spodbudila: „Peter! Pokonci nosi glavo! Če bi ves svet trdil in če te na vislice obsodijo in če sam prisežeš, da si res ubil Bitenca, jaz ne bom verjela.“

Petra je presunilo. Nasmejale se je dekliču. Reči pa ni vedel drugega kakor: „Špelca! Poskrbi za Reso, dokler se ne vrnem!“

Onkraj vasi je Kranberger Petra razklenil.

Hribarjev Peter je bil za nekaj časa zaprt v Radovljici, ker ga je Boštjan Tkalec ovadil, da je najbrž on ustrelil svojega prednika zapriseženega lovca Matevža Bitenca. Ko je bil iz zapora izpuščen, se je šele pod noč vračal domov, da ja ne bi koga na cesti srečal.

Na vsak način se je pa hotel zglasiti pri Venceljnu. Ta ga je na vso moč prijazno sprejel, ga povabil k obilni, prav zanj pripravljene večerji in mu povedal, da se je z vsem svojim ugledom zanj pred sodiščem potegnul. Tudi mu je razodel, da

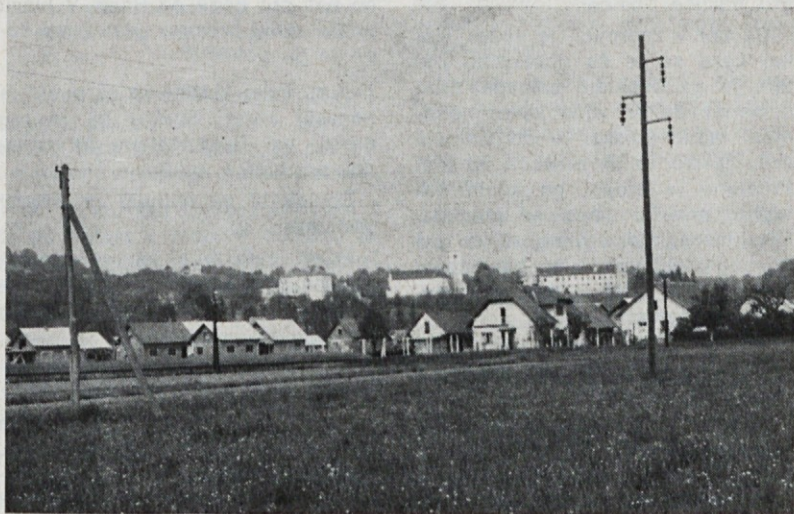
je stražmojster Korenc Petra odlično branil, Boštjana pa tako zmedel, da je priznal, da ga je bil Kranberger upijanil in ga pripravil do tega, da je obdolžil Petra, češ da je on ustrelil Bitenca. Še to mu je povedal, da Jerca zaradi vsega tega vse noči ne spi in da je Grmova Špelca na sredi vasi Kranbergerju take napela, da mu jih ne bi mogla bolj. Posebno zato, ker ga je bil on od Jerce izpodrepil. Vencelj je ponudil Petru bratovščino, ki jo je ta sprejel.

Peter se je od Venceljna poslovil.

Skoraj polna luna, ki je medtem vzšla, je svetila Petru čez Senožeti. Sneg je trdo premrznil in je škripal pod nogo. Vasi v Zgornji dolini so že pogasile luči. Peter se je pa spomnil, da bo hentano grdo naredil, če ne sporoči Špelci, da se je vrnil. Že zavoljo svojega psa Rese, ki ga je bil pustil Špelci.

Kar se je dalo potihoma, je Peter prišel do Grmove hiše. Vse je že spalo. Nadejal se je, da ga Re-

Velika Nedelja je bila nekdanja križniška komenda, ustanovljena v 12. stoletju za obrambo proti Madžarom.

Pogled z ljubljanskega gradu na stolnico in proti Kamniškim planinam.

sa začuti in mu priteče naproti. Psa pa od nikoder ni bilo.

Diše časa je Peter stal na voglu in premišljeval. Če na rahlo potrka na vrata, ne bo nikogar priklical. Če pa trdo porobenca, zbudi vso hišo in še sosede naokrog.

Premišljal je in premišljal in se nazadnje domislil, da mu prav nič drugega ne kaže, kakor da prav natihoma, no ja, prav po fantovsko pokliče Špelca.

Da spi v zgornjici, je vedel. Nekaj časa se je še obotavljal, potem je pa šepetaje samega sebe ozmerjal, da se véde kakor neodrasel fantè. Poiskal je ob luninem svitu lestvo in jo prislonil na zid. Pritajeno je stopal po klinih navzgor, pridržal sapo in pogledal skozi nezagrnjeno okno. Kljub luni ni mogel nič videti. So bila stekla zamrzla. Na rahlo je potrkal in poklical: „Špelca!“

Špelca je koj vstala, se naglo oblekla in ogrnila ter prišla k oknu.

Peter je začutil kakor grenkobo v ustih. Trdno je bil preverjen, da je deklíč vajen vasovanja. Samo z njim ne. S kom drugim. To se bo

začudila, ko ugleda njega namesto svojega fanta! Zamikalo ga je, da bi se hitro spustil nazaj po lestvi, pa je bil prekasen. Špelca je že odpirala okno.

„Peter!“ je šepnila.

Peter se je zveselil: „Špelca! Kako si brž uganila, da sem jaz!“

„Saj te že dolgo slišim hoditi okrog hiše.“

Peter se je začudil: „Kako si pa mogla vedeti?“

„Mi je zjutraj že navsezgodaj Vencelj sporočil, da danes prideš. Pa se mi je koj zdelo, da podnevi ne boš rad hodil po Reso. V hlevu je. Je zunaj premraz. Kar vrata odpri in ga poklič!“

„Lej, kako skrbna je za psa!“ je pomislil Peter. Špelco pa je poprosil, naj Resa ostane še nekaj dni pri njej.

Špelca bi ga najrajši za zmeraj obdržala.

Peter jo je prijel za roko in rekel, naj se rajši kar k njemu preseli, pa bosta z Reso lahko vedno skupaj.

Nič ni mu odgovorila, samo roko mu je stisnila.

Peter se je bal, da bi se Špelca prehladila. Čeprav je zatrjevala, da je nič ne zebe, se je kmalu poslovil. Saj je zvedel vse. Odnese

je lestev na prejšnje mesto in lahkih nog, kakor bi danes ne bil še nič hodil, odšel proti domu.

Pod Studorom se je na Tkalčevo Jerco samo mimogrede spomnil. Tudi na Boštjana ni bil več jezen. Saj če bi ne bil zaprt, bi se mu življenje ne bilo tako na prav zasukalo, kakor se mu je.

Doma se mu ni ljubilo zakuriti. Legel je kar v mrzlo posteljo.

Zjutraj, ko je vas ob starem klavdivu šele vstajala, je Hribarjev Peter že za Hudičevim mostom zavil v Voje.

Od jutranje zarje rožnato ožarjeno nebo je obetalo jasen in sončen dan.

Predpust je bil dolg. Dekleta so že težko čakale, da poneso k blagoslovu kolač in pleče in pirhe in hren. Z njimi vred so bili naveličani posta tudi vsi drugi, stari in mladi. Saj je v Bohinj že silila pomlad in razcvitala se je češnja.

Grmova Špelca je bila morebiti izmed vseh najbolj neučakljiva. Rada bi bila že vedela, ali pride Hribarjev Peter očitno k njej po pirhe, da tudi domačim pokaže, kako in kaj misli. Hkrati jo je skrbelo, kaj porečeta oče in mati.

Velikonočni ponedeljek se je ves kopal v soncu. S prvim svitom so se oglasili ptiči in niti čez poldan niso povsem umolkniili. Hribarjev Peter jih je pa komaj slišal, kakor je imel tanko uho za glasove, ki oživljajo trave, grmovje, drevje, skale in grušč. Že več dni je iskal izgovora, da bi mu ne bilo treba na velikonočni ponedeljek pozno popoldne h Grmu samo zato, da bi mu Špelca dala pirhe. Nič pametnega si ni mogel domisliti. Iz te zadrege ga je rešil Resa.

Praznično oblečen je Peter na velikonočni ponedeljek zaklepal hišo in se odpravil k litanijam. Okrog vogla je pritekel pes, kakor bi hotel Petra opomniti, da ga je pozabil zapreti v vežo ali pa pripeti na verigo. Da z gospodarjem ne sme v cerkev, je žival dobro vedela, Peter pa še bolje. Kljub te-

mu je psa poklical s seboj in mu ukazal hoditi zadaj.

Pred šolo, ki stoji od vseh hiš najbliže cerkvi, sta došla strica Tomaža. Stari lovec je dokaj nejevoljen pokazal nečaku Reso in ga zbedel: „Kdaj si pa dal psa krstiti, da ga vodiš s seboj v cerkev?“

Peter se je naredil nevednega. Narejeno hud je ukazal Resi: „Ali se mi ne zgubiš!“ Pokazal pa je z roko po klancu navzdol, ne nazaj proti domu. Trdno je upal, da bo pes stekel naravnost h Grmu. Lznad vrha stopnic, kjer sta se s stricem ustavila, je ves čas pogledoval čez zid na vas niže spodaj in bil skoraj zavriskal, ko je videl, kako sta se Špelca in Resa srečala skoraj pred pragom in je dekletu psa odpeljala nazaj domov in ga pripravila, da bi ne šel za njo v cerkev. Bi ne bilo na noben kraj prav!

Litanije so bile pete.

Petru ni bilo treba odgovarjati. Bi tudi ne mogel. Molitve mu je bilo kaj malo mar. Ga je čisto raztresel glas Grmove Špelce, ki je zapela v zboru na koru:

„Raduj se, angelska Gospa,
Kraljica zemlje in neba!
Gospod je res od smrti vstal!
Aleluja! Aleluja!“

Šele med molitvami, ko je petje utihnilo, se je ozrl na žensko stran. Vsa zamišljena je klečala v klopi Tkalčeva Jerca. Peter je začutil čudno grenkobo v ustih.

Po litanijah so se otroci usuli iz cerkve. Najmlajši in deklice so se brž razbežali na vse strani. Fantini pa so se razdelili na posamezne gruče. Preskušali so trdnost svojih pirhov, sekali že ubite in skónčene.

Žene in dekleta so se počasi razhajale. Moške in fantje so postali pred cerkvijo in se dokaj dolgo razgovarjali.

Precej ljudi je ostalo v cerkvi. Molili so glasno uro molitve. Med njimi je bila tudi Tkalčeva Jerca.

Že davno ni bilo nobenega človeka več v cerkvi. Jerca je pa še vedno klečala v klopi. Jemala je slovo od domačega oltarja, prav gotovo za dolgo, morebiti za vselej. Obenem jo je hudo skrbelo iti k župniku. Le kaj poreče, ko mu

razodene, kako se je odločila? Učakovala je, dokler ni bila preverjena, da v župnišču ne bo nikogar več. Obotavlja se je vstala, se pokropila in pokrižala z blagoslovljeno vodo in odšla.

Jerca se je zglasila pri župniku in mu razodela, da namerava k usmiljenkam v Ljubljano. Župnik ji ni branil, za bičal ji pa je, naj nikomur ne pove, kam gre. Lahko se namreč zgodi, da ne bo vzdržala, potem ji bodo pa nagajali z „nuno“. Namesto pirhov ji je dal dve pomaranči pa nekaj denarja za pot; nato je odšla domov.

Jerca je bila vajena strmin. Pa še svoj živ dan v nobeno goro ni hodila tako težko kakor to pot po kamnitnih stopnicah navzdol v vas.

Na mostu čez Ribnico je obstala in pogledala v vodo. V tolmu jo je švignila postrv pod skalo. Preplašila jo je senca njene glave. Jerca se je spomnila, kako je Hribarjev Peter, ko sta bila še oba šolarja, nalovil kar z roko rib, da so jih pekli na paši. Od takrat ji je bil vedno všeč. Sedaj pa ...

Župnik Zarnik ni več odprl brevirja. Pričel je hoditi po pisarni gor

Tam, kjer se spusti cesta z Vršiča v Trento, stoji spomenik dr. Julija Kugyja, raziskovalca in opisovalca Julijskih Alp.

in dol in razmišljal o Petru in Jerci in o Špelci in o božji volji in o Boštjanu Tkalcu, ki mu jih ne bo malo povedal.

Njegove misli je pretrgal nadgozdar Vencelj Hrubečka. Prišel je voščiti praznik, čeprav zakasnelo, se je opravičil.

„Preklicani Pemc!“ se je na videz razhudil župnik. „Le kaj se vtikaš v življenje moji skrbi izročeni ljudi!“

Vencelj je bil v zadregi. Nič kaj prav se ni vedel zagovarjati. Šele pri velikonočnem blagoslovu in pri vinu se je razpletel neprisiljen pogovor.

Ko sta že vstala od mize, je šele župnik zaupal gozdarju, kam odhaja Tkalčeva Jerca.

Vencelj se je čudil, župnika je pa skrbelo, da dekleta v vsem Bohinju noben fant več ne bo maral, če ne obstane in se vrne.

„Jo vzamem pa jaz, če me bo marala,“ je zajamčil Vencelj.

In sta se oba glasno zasmejala in razšla. Župnik nazaj v pisarno, Hrubečka pa v krčmo, kjer se je

nadejal, da dobi Hribarjevega Petra ali vsaj poizve, kje bi utegnil biti.

Peter se je po litanijah v krčmi komaj oglasil. Potem ga je pa kar zmanjkalo. In nikomur ni povedal, kam gre. Še stricu Tomažu ne. Odšel je po stezi za vrtovi proti Grmu. Resa mu je že pritekel naproti. Zavoljo Grmovih, ki so se gredli na sončni klopi, ga je oštel, zakaj se potepa in dela tujim ljudem nadlego.

Hitro se je zanj zavzela Špelca. Peter je moral obmolkniti.

Grdo bi bilo, če bi Petra mama ne povabila v hišo in mu ne postregla. So bili že toliko znani. Sicer je pa hitro na hčerinih in Petrovih očeh spoznala, da bi se obema zamerila, če bi tega ne storila.

Peter se je postrežbe zavoljo lepšega branil in se delal, kakor da se mu mudi. V resnici bi pa najrajši ostal pozno v noč. Pa je vedel, kaj se spodobi, in se ni zaždal dolgo.

Po delu na polju — nekje na Dolenjskem.

Peter je vstal: „Ja, Špelca! Kaj bo pa s pirhi?“

„Misliš, da bi tebi pirhe dala?“ je hotela biti Špelca moška.

„Če mi jih odrečeš, te očrnim profesorju Novaku, da te nikoli več ne pogleda.“

„Novaku se pa ne maram zameriti. Ná jih!“

Peter je dobil troje pirhov. Belega, modrega in rdečega. Vesel jih je bil bolj kakor treh cekinov.

Ne bilo bi lepo, če bi se Peter še obotavljal. Zahvalil se je za pirhe in za postrežbo, poklical Reso in odšel za vrtovi, kakor je bil prišel. Špelca je gledala za njim.

Hribarjevemu Petru ni kazalo voditi Reso s seboj po gostilnah. Moral ga je najprej peljati domov. Podvival se je čez polje in ni opazil Tkalčeve Jerce prej, dokler ni sta bila tako blizu skupaj, da se ji ni mogel več ogniti.

Pa je prva spregovorila Jerca: „Peter! Nič se me ne ogiblji! Res je bilo težko, pa sedaj je vse dobro. Prav vesela sem, da morem še enkrat govoriti na samem s teboj, preden odidem.“

„Kam odhajaš?“

„Boš že zvedel.“

„Saj, Jerca...“. Petru je beseda zastala.

„Nič mi ne očitaj in nikar ne bo di hud! Je prav tako! Nisva bila drug drugemu namenjena.“

„Saj, če bi vaš ata...“

„Tudi z njim se skušaj spraviti!“ Jerci je šlo na jok.

„Jerca!“ Peter ni vedel reči nobene druge besede.

„Da! Včasih se morajo otroci bridko pokoriti za grehe svojih staršev. Božja volja.“

„Jerca!“

„Ti si pa popolnoma prost! Vzemti katero koli hočeš! Na, za pirhe!“ Jerca je naglo potisnila gredé, ko je podajala Petru desnico, z levo eno izmed pomaranč v žep Petrovega suknjiča. „Zbogom, Peter!“

Preden se je Peter ovedel, je bila Tkalčeva Jerca že onkraj mostiča čez Ribnico.

„Srečno, Jerca!“

Še enkrat se je ozrla in mu pomahala z roko v slovo. Tudi on njej. Obema je bilo težko.

Jerca je hitela navkreber proti domu. Peter je prav počasi šel proti Fužini. S povešenim repom je stopal tik za njim Resa.

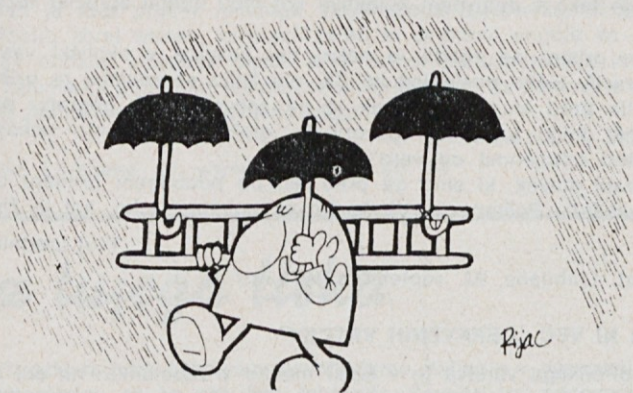
Drugi ptiči so utihnili. Le kosi so žvižgali v vrhovih smrek, čeprav je sonce že zašlo.

Hribarjevemu Petru se ni ta večer nikamor več ljubilo. Ležal je na postelji v svoji novi hiši. Pa ni spal. Poslušal je fante, ki so prepevali zdaj bliže, zdaj bolj daleč, in mislil na Jerco, pa spet na Špelco, čudeč se čudnim potom usode.

Vencelj Hrubečka se je pa jezil, ko ni mogel svojega pobratima, katerega je imel vedno rajši, dobiti v nobeni krčmi, pa tudi ni o njem ničesar zvedel. Preklicane golide bohinske! Le kam se je vtaknil, je zarentačil opolnoči in nejevoljen odšel peš čez Senožeti nazaj na Bistrico.

(Se bo nadaljevalo)

mogoče se boste pa le malo nasmehnili . . .

Na Škotskem. Žena možu: „Lahko bi šla kdaj v kino.“

„Saj sva že šla.“

„Ja, sva, a potem so začeli vrteti zvočne filme.“

„Znorel bom. Moja žena nima nobene volje.“

„Kaj pa je?“

„Že tri mesce govori, da se bo vrnila k materi, pa še zdaj ni odšla.“

Pijanček bi rad nataknil čevapčič na zobotrebec, pa ne gre in ne gre. Pomaga mu natakar: „Glej-te, kako je to lahko!“

„Seveda, zdaj, ko sem ga že jaz utrudil.“

Otrok v trgovini: „Prosim, da mi natočite v ta lonc kilogram medu.“

Trgovec mu med natoči. „Kje imaš pa denar?“

„Na dnu lonca.“

„Po koliko so ti kozarci?“

„Po pet dinarjev.“

„V sosednji trgovini so pa po štiri.“

„Seveda, saj smo jih tam kupili.“

„Imam vtis, da me imaš za norca.“

„O, ne . . . Res pa je, da se tudi jaz lahko kdaj zmotim . . .“

„Kako je to čudno: če gledam skozi levo okno, vozi vlak z desne na levo, če pa gledam skozi desno okno, vozi z leve na desno.“

„Seveda, ker ne sediš prav. Ko bi sedel tako kot jaz, bi videl, da vozi vlak, če gledaš skozi levo okno, z leve na desno, če pa gledaš skozi desnega, z desne na levo.“

„Vaša kuhinja mora biti pa izredno čista.“

„Iz česa to sklepate?“

„Vse jedi imajo okus po pralnem prašku.“

„Zakaj pa jokaš, Tinček?“

„Ker se mi je sanjalo, da je šola pogorela.“

„Nič ne jokaj, saj ni pogorela!“

„Saj prav zato jokam.“

Žena možu: „Nacek še vedno noče zaspati. Kaj misliš, ali naj mu zapojem uspavanko?“

„Kaj ko bi prej še enkrat zlepa poskusila?“

„Pomisli, Jana, mama je uganila, da se nisem umil!“

„Iz česa?“

„Pozabil sem zmočiti tla v kopalnici.“

„Bil sem na lovu. Ustrelil sem srnjaka. A ta je še naprej stal. Minila je minuta, on je še vedno stal. Minili sta dve, tri, pet minut, še vedno je stal. No, potem se je počasi zgrudil.“

„Kako je to mogoče?“

„Ni mogel verjeti, da sem ga zadel.“

rali pouk prekiniti, na mnogih drugih šolah so poučevanje prepustili številnim absolventom ali upokojenim učiteljem. Pomanjkanje učiteljskega kadra pomanjkljivo vpliva na kvaliteto pouka.

KOPER — Ljubljanska strojna fakulteta je sedaj ustanovila oddelek za višješolski študij v Kopru. Oddelek je namreč začel delati že lani. Letos pa je dobil uradni naslov. V dveh letnikih je vpisanih 45 slušateljev.

LJUBLJANA — Septembra se je začela v Ljubljani nova gledališka in operna sezona. Člani baleta ljubljanske Opere so za svojo premiero naštudirali Blacherjev balet „Hamlet“ po Shakespearovi istoimenski drami. Delo je bilo dobro zrežirano. Vokalni zbor je odlično sodeloval. Publika je bila z nastopom zelo zadovoljna. Uprizoritev velja kot počastitev skladateljevega spomina.

LJUBLJANA — Slovensko elektrogospodarstvo bo v naslednjih sedmih letih zagotovilo elektrometallurgiji in elektrokemiji enake količine električne energije kot letos. Gradnja novih elektrarn daleč zaostaja za splošno uporabo električnega toka. Skromne dodatne količine uvožene elektrike iz sosednjih republik komaj krijejo sedanje potrebe. Do dograditve atomske elektrarne v Krškem ne more pričakovati gospodarstvo posebnega izboljšanja.

LJUBLJANA — Od 50-tih milijonov dolarjev ameriškega posojila za kmetijstvo so namenjeni Sloveniji le 3 milijoni. 1,7 milijona dobi družbeni sektor, 1,3 pa zasebni kmetje. Slovenski kmetje naj bi ta denar porabili za nadaljnji razvoj živinoreje.

LJUBLJANA — Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je bila v septembru odlično pripravljena vrtnarska in cvetlična razstava. Pri razstavi je sodelovalo 45 vrtnarskih in cvetličarskih organizacij. Ljubljanska Gobarska družina je istočasno pripravila pod isto streho poučno razstavo gob.

obvestilu na njegov dom, si zvedel, da bo pogreb po običaju katolikov, kar želi pokojnikova mati. Takoj ste sklicali sestanek vaše organizacije in se dogovorili, da se boste kljub temu od pokojnika primerno poslovili. Njegovi otroci sicer niso pristali na civilni pogreb, vendar pa so se dogovorili z duhovnikom, da ste imeli na pogrebnem obredu prednost. Vse to pa je tako v delovnem kolektivu kot med ljudmi sprožilo različne govorce...

Podoben primer se zgodil le nekaj dni kasneje v okoliški vasi, ki ima, kot praviš, težke posledice za ZK. Na željo sorodnikov je prišel k članu ZK tik pred smrtjo duhovnik in ga spovedal. Na pogrebu pa je duhovnik na dolgo in široko govoril o „globokem kesanju pokojnika za dolgoletno odtujenost od vere“...

Naj citiram stavek, ki smo ga pred leti ob podobnem primeru objavili v *Komunistu*: „Pošteno je, da je človek pokopan tako, kot je živel.“

Tvoj urednik

Komunist, Ljubljana, 22. septembra 1975, str. 5.

V ŠIŠKI NI VEČ „CERKVENIH VRTCEV“

Razvoj otroškega varstva je v Šiški močno v zaostanku: na eni strani zaradi hitrega naravnega prirastka, na drugi strani pa zaradi velikega priseljevanja.

V občini je 9.000 predšolskih otrok in le 3.000 jih je v organiziranem družbenem varstvu. Zaradi tega se je močno razmahnilo privatno varstvo otrok in pred časom celo „cerkveni vrtci“.

Cerkvenih vrtcev ni več, pa čeprav so bili odpori zelo veliki. Starši otrok, ki so imeli otroke v teh vrtcih, so zahtevali celó brezplačno varstvo za svoje otroke v drugih ustanovah.

Komunist, Ljubljana, 15. septembra 1975, str. 16.

DELO

LJUBLJANA, PETEK, 20. SEPTEMBER 1975

1975. LETNO DRUGO ŠT. 36. CENOVNIK: 100.000 DOLAROV

ZDOMCI SO VESELI, ČE SE KDO ZANIMA ZANJE

Z veseljem in velikim zanimanjem sem prebral v sobotni prilogi *Dela* članek „Veseli so, če se kdo zanima zanje“, v katerem Niko Toš in Stane Saksida obširno podajata že znane podatke o Slovencih v zdomstvu. Končno smo po desetih letih zdomovanja le spoznali, da „naši“, ki so vsaj v začetku odšli „s trebuhom za kruhom“ in pozneje iz drugih motivov, še vedno pripadajo nam. Na žalost so tuje organizacije in ustanove prej „spoznale vrednost in pomembnost zanimanja za tuje delavce kot pa družba, iz katere ti ljudje izhajajo in iz katere vznikajo“.

Predvsem me je zanimal namen raziskave same...

Kar zadeva vpliv Cerkve, sem se začudil tako pavšalnim ocenam vloge in vpliva Cerkve med našimi delavci... Res je, da Cerkev v tujini ne dosega tiste stopnje povezanosti kot v domačem okolju, vendar moramo priznati, da so verske ustanove v tujini tako rekoč prve ustanove, na katere se obrne naš človek, če je v zadregi.

Prav tako je bila Cerkev prva, ki se je začela zanimati za „tuje“ delavce, za naše ljudi. Ker Nemčija ne pozna ločitve države od Cerkve, je Cerkev v dotoku „tuje“ delovne sile odkrila svojo socialno odgovornost in nalogo. Že pred leti je z lepaki „zahtevali smo delovno silo, a prišli so ljudje!“ spreminjala in oblikovala zavest domačinom v odnosu do prišlekov.

Poleg tega je pri svojih administracijah uvedla socialno, prevajalno, svetovalno in druge službe.

Namen Cerkve torej ni bil imeti vpliv, temveč pomagati.

Zdi se mi, da bi Cerkev v tukajšnjih okvirih lahko storila še marsikaj

za zbiranje naših ljudi in ohranjanje slovenstva. Seveda zahteva to popolno in osebno angažiranost, kar je velik napor.

Znano je, da večina slovenskih duhovnikov organizira tečaje slovensčine za otroke, zbira ljudi h kulturnim in zabavnim prireditvam.

Večina naših ljudi prihaja iz okolja, kjer je stik z duhovnikom zelo naraven in pozitiven, kar je opaziti tudi v njihovem odnosu v tujini...

Znan je tudi primer mladega slovenskega duhovnika, ki je s svojo zavzetostjo zbral otroke, pripravil teren in pripravil pogoje za slovensko šolo ali dodatni slovenski pouk, a je zaradi nerazumevanja in premajhnega zanimanja političnih ter družbenih organizacij iz domovine resigniran opustil zamišljeno in pripravljeno idejo...

Janez Čuk, München

Delo, Ljubljana, 27. septembra 1975, str. 18.

iz tujega tiska

Z izrezki iz tujih časopisov osvetljujemo življenje v domovini. Izbor komentarjev skuša biti čim tehtnejši. Seveda pa odgovarjajo za točnost pisanja časopisi oziroma njih poročevalci.

KONGRES PISATELJEV JUGOSLAVIJE: STROGA PRAVILA

Te dni se je vršil v Beogradu kongres Zveze pisateljev Jugoslavije. Junija 1970 so na kongresu jugoslovanskih pisateljev v Zagrebu trdili, da je dosedanja Zveza pisateljev odveč in zastarela. Je orodje varuštva nad literaturo, so takrat rekli, in dalje orodje možne manipulacije posameznega ustvarjalca.

V teh prvih oktobrskih dneh 1975 je postalo dokončno jasno, da nočejo voditelji ZKJ in književniki-funkcionarji, ki so z njo tesno povezani, nič več vedeti o sklepih izpred petih let in da so se sedaj uveljavili poklicni organizatorji nad pisatelji poedinci. Zborovanje je bilo tudi sicer ne toliko kongres pisateljev in pesnikov kot zvezinih in partijskih funkcionarjev.

Mesece dolge natančne priprave so se začele „v bazi“: v z muko v življenje priklicanih provincialnih in krajevnih organizacijah Zveze. Tu so po vzorcu nove jugoslovanske ustave izvolili pisatelji-partijci izmed sebe delegate za beograjski kongres. Ti so poskalski dobro izpiljenim (in že prej predsedstvu oddanim) govorom, „platformi“ in že izdelanim sklepom. Na koncu so poslali Titu vdanostno pismo. Ugovorov ni bilo čuti.

Delegati so izvolili novo predsedstvo in sprejeli nova pravila, ki izrecno odkazujejo Zvezi pisateljev mesto med ducatom drugih organizacij v skupnem okviru „Socialistične zveze“, tej pa spet podrejenost KP, ki obsega celotnost „družbenih sil“ Jugoslavije.

Iz tega razvoja so vsi znani in ugledni pisatelji Jugoslavije naredili svoj zaključek: beograjskega zborovanja se niso udeležili.

Poleg vseh mogočih lektorjev založb in urednikov časopisov je prišlo na kongres staro jedro slej ko prej liniji vestih partijskih književnikov, pred vsemi stari Josip Vidmar iz Ljubljane, ki ni pozabil tudi pred tem občinstvom popridigati svojemu katoliškemu rojaku Kocbeku in Böllu.

Celó tisti opazovalci in udeleženci, ki so poznali priprave za kongres in ki so vedeli, v kakšno smer bo vse šlo, so bili presenečeni, da ni imel obširnega načelnega govora kakšen pisatelj, marveč Stane Dolanc. Ta govor je bil tako oblasten in tako dolg (vsi drugi udeleženci, celo književniki, so se morali omejiti na 15 minut), kot je oblasten in dolg njegov naslov: sekretar Izvršnega komiteja predsedstva Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Govor je bil gostobesedna razglasitev in obširna pojasnitev, da more in sme obstajati le „angažirana umetnost“

(Dalje na 38. strani)

LJUBLJANA — Po podatkih slovenskega statističnega zavoda je industrijska proizvodnja v Sloveniji narasla v letošnjem letu le za 0,9%. Komaj vidni napredek je daleč pod planiranim povprečjem. Tekstilna, lesna, živilska in grafična industrija so nazadovale. Največ težav so imeli z uvozom predelovalnega materiala. Zaloge izdelkov so se pri mnogih podjetjih povečale za 30 odstotkov.

LJUBLJANA — Ljubljanski „Gradis“ je največje slovensko gradbeno podjetje. Zaposlenih ima približno 7000 delavcev. V treh desetletjih so zgradili več kot 5500 objektov. Med drugimi: Litostroj, Kidričevo, TE Šoštanj, železarni Jesenice in Štore in TAM. Na razpolago imajo več kot 150 težkih gradbenih strojev. Pri podjetju je zaposlenih 2200 kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev, 220 tehnikov in 180 inženirjev.

LJUTOMER — Na slovitih vinorodnih legah med Ljutomerom, Kápele in Gornjo Radgono je več kot 700 hektarov urejenih vinogradov. Prav toliko vinogradov imajo zasebni kmetje. Letos so imeli „sladko“ trgateg burgundca, rulandca, traminca, muškatega silvanca in rizlinga. Grozdje je doseglo 20 in še večjo odstotno stopnjo sladkorja. Težave imajo domači kmetje zaradi neurejenega odkupa.

MARIBOR — V svojem 30-letnem obstoju je mariborski TAM izdelal stotisoči 10-tonski kamion. Prvi tovornjak so izdelali leta 1947, 50-tisočega po dvajsetih letih. Do izdelave stotisočega kamiona pa so potrebovali le 7 let. Danes je TAM poznan kot pomemben proizvajalec vozil po vsej Evropi, Afriki in Aziji. Sedanja zmogljivost proizvodnje je deset tisoč vozil na leto.

MARIBOR — Letos je bila v Mariboru uradno ustanovljena druga slovenska univerza. Na Gospodarski cesti gradé novo stavbo pedagoške akademije. Sprejela bo 1500 študentov.

MARIBOR — V Mariboru razpade skoraj vsak drugi zakon. Lani je

(Dalje na 38. strani)

pozabljeni ciganov grob

Vlamanja Koskov je bil cigan, ki je pred petintridesetimi leti nekoč potoval s svojo veliko cigansko družino skozi vas. „Bežimo, tecimo, cigani gredó, v rjavih bisagah otroke nesó!“, so vpili otroci, ko so cigani prihajali v vas. Ko so iz vasi odhajali, se jim ni nihče več rogala.

Bilo je takole:

Lepega poletnega dne so šli trije fantini, Peter, Tomaž in Boštjan, h kozolcu, da bi po njem plezali in se pod njim igrali. Največji med njimi, Peter, je imel v žepu tri cigarete, ki jih je bil ukradel očetu iz suknjiča. Ker ni bilo nikogar v bližini, so sklenili fantiči splezati na vrh kozolca in tam naskrivaj cigarete pokaditi.

Nažgali so si cigarete in vlekli in puhali, da je bilo jo! A kmalu je postalo vsem trem slabo. Peter je vrgel cigareto v velikem loku na travnik, Tomaž jo je pa zmečkal ob bruno. All jo je Boštjan, zmešan kot je bil, zgubil ali pa jo vrgel proč, ne da bi gledal kam — vsekar so naenkrat zapazili dim, v nekaj sekundah je bilo seno v plamenih.

Peter se je hitro spustil po tramu navzdol, Tomaž je skočil za njim, le Boštjan, ki je bil preboječ, da bi se spustil navzdol ali skočil, je obsedel na najvišjem tramu in stokal.

V kratkem času je bilo videti na kozolcu svetle plamene in ogromen oblak dima. V vasi je že zvonilo plat zvona. Ker so bili prostovoljni gasilci na delu na oddaljenih travnikih, je dolgo trajalo, preden so pripeljali gasilno brigado.

erich kästner

emil in detektivi

Sprevod je odkorakal na najbližjo policijsko postajo.

Tat je potem navedel svoj trenutni naslov, hotel „Kreid“, potem rojstni datum in domovino, izkaznice pa nima, je povedal.

„Ali ste včeraj popoldne učencu Emilu Tischbeinu iz Neustadta v berlinskem vlaku ukradli sto štirideset mark, Kiessling?“ je vprašal stražmojster.

„Sem,“ je mračno rekel tat. „Fant je ležal v kotu in spal. In tedaj mu je kuverta padla iz žepa.“

„Kakšen slepar!“ je vzkliknil Emil. „Denar sem si trdno zataknil v žepu pri suknjiču. Sploh mi ni mogel pasti ven!“

„Bi me morebiti lahko izpustili, gospod stražmojster?“ je vprašal tat in od same vljudnosti kar škíli. „Saj sem tatvino priznal.“

„Ta bi bila lepa!“ je resno dejal stražmojster in poklical policijsko upravo, češ naj pošljejo avto, ker so v njegovem okolišu ujeli železniškega tatu.

„Kdaj pa dobim svoj denar?“ je zaskrbljeno vprašal Emil.

„Na policijski upravi,“ je dejal stražmojster. „Odpelješ se s podzemeljsko na Aleksandrov trg in se zglesiš pri kriminalnem stražmojstru Lurjeju.“

Nekaj minut nato je pripeljal policijski avto. In tat je moral vstopiti. Stražmojster je dal stražniku ki je sedel v avtu, pismeno poročilo in onih sto štirideset mark. Pa tudi buciko. In potlej je „marica“ odjadrala. Otroci, ki so stali na ulici, so kričali za tatom.

Emil je segel stražmojstru v roko in se zahvalil. Potem je profesor sporočil otrokom, ki so čakali pred policijsko postajo, da dobi Emil denar na Aleksandrovem trgu in da je lov končan. Takrat so se

otroci v velikih gručah zgrnili proti domu.

In potem so se Emil, Gustav in profesor odpeljali na Aleksandrov trg na policijsko upravo, morali so prehoditi mnogo hodnikov in iti mimo nešteti sob. In končno so našli kriminalnega stražmojstra Lurjeja. Emil se je priglasil.

„Aha!“ je rekel gospod Lurje. „Emil. Mladi amaterski detektiv. So mi že sporočili po telefonu. Kriminalni komisar čaka. Se hoče s tabo pomeniti. Kar pojdi z mano!“

Gospod Lurje je korakal po več hodnikih, na levo, na desno, spet na levo. Potem je potrkal na neka vrata.

Neki glas je zaklical: „Naprej!“ Lurje je malo odprl vrata in re-

kel: „Tisti mali detektiv je tu, go-
spod komisar.“

Kriminalni komisar je bil ljube-
zniv gospod. Emil se je moral uvesti
v udoben stol in povedati zgodbo
o tatu čisto natanko in od začetka.

Nazadnje je komisar slovesno
dejal: „Tako, in zdaj dobiš nazaj
svoj denar.“

„Hvala Bogu!“

„Moraš mi povedati svoj ber-
linski naslov. Ostaneš tu še nekaj
dni?“

„Jaz bi že rad,“ je rekel Emil.
„Stanujem na Schumannovi ulici
15. Pri Heimboldovih. Tako se piše
moj stric. Sicer pa tudi teta.“

„Čudovito ste to napravili, vi
dečki,“ je menil komisar in si pri-
žgal debelo cigaro.

„Fantje so se sijajno izkazali,
prav zares!“ je navdušen vzkliknil
Emil.

„No, no, ti tudi nisi ravno iz dru-
gačnega testa!“ je menil gospod in
puhal dim.

„Zdaj pride takoj nekaj gospo-
dov od časopisja in te bodo inter-
vjuali.“

„Kaj pa je to?“ je vprašal Emil.
„Intervjuvati se pravi izpraševati.“

Potem je potrkalo. In v sobo so
vstopili štirje gospodje.

Komisar jim je dal roko in na
kratko povedal, kaj je doživel Emil.

Štirje gospodje so marljivo za-
pisovali.

„Čudovito!“ je dejal na koncu
eden od poročevalcev.

Potem je prav on naložil Emila,
Gustava in profesorja v avto in se
z njimi najprej odpeljal v slašči-
čarno.

Ko so pojedli torto, se je Emil
odpeljal z gospodom v uredništvo,
kjer je časnikar narekoval tajnici
v pisalni stroj, kar mu je poprej po-
vedal Emil.

Potem je ta še enkrat poklical
po telefonu kriminalnega komisar-
ja.

„Kaj pravite?“ je vzkliknil. „Iz-
redno me veseli... lepa vam hva-
la... To bo bleščeča senzacija...“

Odložil je slušalko in rekel:
„Emil, pojdi brž z menoj! Moram
te dati fotografirati!“

Odpeljala sta se tri nadstropja
više. Tam so ga fotografirali.

Takoj nato je šel časnikar z njim
v stavnico, dal nekemu možu strani,
ki jih je bila natipkala tajnica.

Potem sta se z dvigalom odpe-
ljala v pritličje in stopila pred hi-
šo. Časnikar je pomignil taksistu,
posadil Emila v taksi, dal vozniku
denar in rekel: „Peljite mojega ma-
lega prijatelja v Schumanovo ulico
15!“

Prisrčno sta si stisnila roke.

„In še nekaj,“ je zaklical časni-
kar, ko je avto že vozil, „preberi
danes popoldne časopis! Čudil se
boš, fant moj!“

Emil se je obrnil k njemu in po-
mahal. In časnikar je tudi pomahal.

Potem je avto zdrvel okrog vo-
gala in Emil se je srečen pripeljal
k svoji babici.

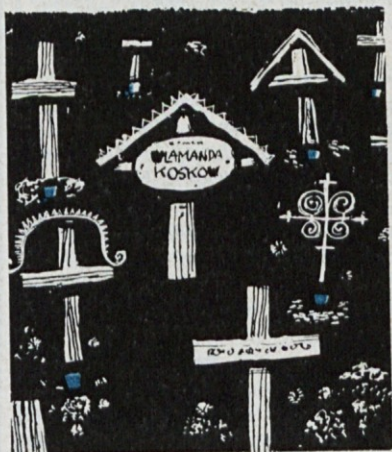
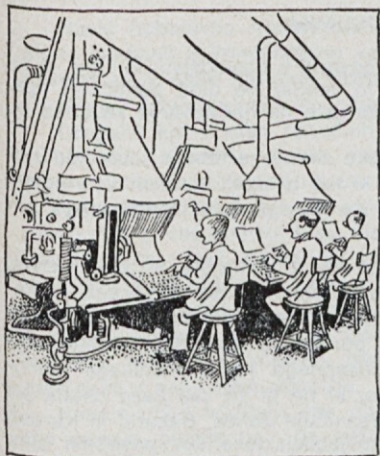
(Bo še)

*Prvi, ki je ogenj opazil, je bil
Vlamanja Koskov. Takoj je vr-
gel košare iz vrbja, ki jih je
pravkar pletel, proč in zdriljal
proti gorečemu kozolcu. Skozi
prasketanje plamenov je slišal
Boštjanov stokajoči glas.*

*Čeprav so bruna gorela in je
bila vročina zelo huda, je sple-
zal Vlamanja po tramovih nav-
zgor, da je došel do Boštja-
jana na že skoraj zogljenem
tramu. Spodaj je opazil kup
sena, ki je bil le malo
ožgan. Boštjana je vrgel na ti-
sti kup, sam pa se je spustil
navzdol po gorečih tramovih, da
ne bi padel na ubogega fanta.*

*Tedaj je pognal nenadni vete-
ter Vlamanju plamene v obraz,
da je moral dihati in požirati
ogelj. Lasje so mu zacvrčali in
obleka mu je v hipu zgorela.
Gasilci so kasneje našli njego-
vo truplo črno in zoglenelo.*

*Danes so pa ljudje njegovo
ime in njegov grob pozabili. A
njegova dobra duša je pri Bo-
gu. Dobri Bog ničesar ne po-
zabi.*

bilo 397 ločitev. Te ločene družine so imele skupno 912 otrok. V istem razdobju lani se je rodilo 355 nezakonskih otrok.

MARIBOR — Vokalni oktet Jožice Flander je bil ustanovljen pred letom dni. Inicijativo za ustanovitev okteta so dali posamezni navdušeni pevci. Člani okteta so amaterji, ki jim je petje v razvedrilo. V enem letu so imeli že 16 kulturnih nastopov.

MENGES — V septembru je bilo v Mengšu dvodnevno republiško tekmovanje traktoristov. Pomerili so se v zahtevnih veščinah oranja, upravljanja traktorjev in v teoretičnem znanju. Prvo mesto je zasedla skupina traktoristov iz Prekmurja.

SV. MIKLAVŽ — Z novim šolskim letom se je preselilo 600 učencev iz Sv. Miklavža in okolice v novo šolsko poslopje. Nova šola ima 18 učilnic, 8 kabinetov, mlečno kuhinjo, knjižnico in veliko telovadnico. Poleg šole je še nov otroški vrtec. Vrtec sprejme lahko 80 malčkov.

PETROVČE — Marijina romarska cerkev v Petrovčah v Savinjski dolini je letos praznovala 600-letnico obstoja. Vso olepšano in renovirano je počastila množica vernikov — nad 2000, ki so prišli od blizu in daleč. Ob tej priliki je mariborski škof Držečnik razglasil ustanovitev nove župnije v tem kraju.

PIRAN — Konec septembra se je zbralo v Fiesi (Piran) 800 ravensbrüških internirank. Nacisti so izgnali v Ravensbrück 2800 slovenskih žená in deklet. Nekatero so danes stare že več kot 80 let. Med dvodnevnim bivanjem na morju so obnavljale bridke spomine. Osrednja prireditve je bila v portoroškem avditoriju.

POHORJE — Sredi smrekovega gozda raste na Arehu — 1230 m nad morjem — nov moderen hotel. Dela potekajo nemoteno. Že to jesen bo lahko sprejel prve goste. Nov hotel ima 25 sob s 75-timi ležišči, samopostrežno restavracijo in

in da mora biti ta „angažiranost“ funkcija „revolucionarne preobrazbe družbe“ pod vodstvom partije. (Da se s tem pojem „angažirane umetnosti“ spremeni prav v svoje nasprotje in da se pojavi pri „umetnikih, ki jih angažira država“, za to ni ta kongres prvi primer v tem stoletju.)

Partija je za „ustvarjalno svobodo“, je izjavil Dolanc; a to ne pomeni, da bi smel kdo „kot iz bunkerja“, z „besedami konservatizma in protirevolucije“ napadati svobodo drugih — torej vodstva. Svoboda jugoslovanskih umetnikov je v tem, da se svobodno priznajo k samoupravnemu socializmu. Na 10. partijskem kongresu (poletji 1974) je vodstvo, tako Dolanc, „kritično ocenilo“ delo razumnikov v Jugoslaviji. „Ne bi rad teh stvari tu ponavljal,“ je rekel Dolanc zbranim pisateljem, pri tem pa uporabil tisti državniški ton, ki slehernemu Jugoslovancu zveni v ušesih. „Pomena teh pojavov ne maram tu preveč naglašati, ne smemo jih pa zbrisati. Pričakujem, da boste sedaj javno o tem govorili in naredili iz tega primerne sklepe.“

Katere sklepe bo možno še narediti, na to bo treba počakati. Tako malo ugovarjanja kot na tem zborovanju ni bilo še na nobenem zborovanju pisateljev v Jugoslaviji po vojni.

Sorazmerno maloštevilni, splošno znani, celó v zahodne jezike prevedeni književniki bodo tudi v bodoče preživeli to spremembo svoje poklicne organizacije v manipulacijsko orodje v enaki osamelosti, v kakršni že sedaj živijo. Težko je za mlade književnike, ki so tudi gmotno odvisni od Zveze pisateljev.

Neki mlajši delegat je po kongresu dejal: „Dobili smo na posodo lepo nogometno igrišče z natančnimi pravili igre in s strogimi stranskimi sodniki, ki dobro poznajo pravila. Sedaj smemo tu lepo pridkano igrati, kolikor nas je volja.“

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 7. oktobra 1975.

BOMBA V ZAGREBU

Tanjug je poročal o napadu z bombo 17. septembra v Zagrebu. Ta je očitno veljala Titu. Tempirana bomba je eksplodirala pred Kredno banko deset minut zatem, ko se je Tito peljal mimo.

Varnostni organi so bili na atentat pripravljeni. Uslužbenci so po vseh cestah, po katerih se je peljal Tito, demontirali poštné nabiralnike. Tudi slaščičarne so bile zaprte — iz strahu, da ne bi mogla zadeti državnega poglavarja kakšna torta, v kateri bi bilo skrito razstrelivo.

Spiegel, Hamburg, 6. oktobra 1975.

UGIBANJE O NASLEDSTVU V JUGOSLAVIJI

V Jugoslaviji nikakor nočejo uradno govoriti o nasledstvu na vrhu, ki bo nadomestilo „velikega starega moža“. In vendar ne uide političnim opazovalcem prav noben znak, ki kakor koli kaže na načrtovanje za dobo po Titu.

Med več različicami, ki so bile v teku zadnjega leta v ustih ljudi, se sedaj zarisuje, se zdi, vlada treh ljudi, ki naj bi imeli v rokah tri vrhovne službe: službo državnega predsednika, partijskega šefa in vrhovnega poglavarja vojske.

Prednost med kandidati za nasledstvo naj bi imela slej ko prej Kardelj (65) in Bakarić (63). Eden od obeh naj bi dobil mesto državnega poglavarja, drugi pa vodstvo partije; zdi se manj važno, kdo od obeh bi katero mesto zasedel. Oba sta v enaki meri poroka za dosledno nadaljevanje tako imenovanega „titoizma“, to je posebnega jugoslovanskega samoupravnega socializma in vodenja partije, ki ne bi za vse čase ostala pri „demokracičnem centralizmu“, kot ga uresničuje danes. Bakarić in Kardelj ne bosta, kot je slišati, deležna od sovjetskih tovarišev posebnih simpatij.

Kot tretji v tej zvezi se bo, se zdi, povzpел na najvišji vrh oblasti v Jugoslaviji Srb Ljubičić (61). Od 1967 je obrambni minister. Demonstra-

tivno izenačenje vojske s partijo in državo bi bilo videti kot naravna posledica močno okrepljenega položaja vojske v zadnjem letu in pol.

Sploh se zdi, da je treba gledati krepitev vojske v tej zvezi. Partija potrebuje močno vojsko, ki igra neko vlogo v družbi. Vojsko razglašajo za nosilko „pridobitev revolucije“ — za poroka nepogrešljive enotnosti jugoslovanskih narodov. V ta račun spada tudi delitev jugoslovanske obrambe na tri dele: na redno vojsko, vseljudsko obrambo in tako imenovano „družbeno zaščito“. Vse tri stojijo pod najvišjim poveljstvom vojske.

Ljudska obramba obvezuje vsakega za orožje sposobnega moškega, vsako žensko in mlade na vsakokratnem kraju bivanja ali dela. „Samozaščita“ je v službi snovnih vrednot v najširšem pomenu, od orodja za delo prek stanja gozdov do kulturnih spomenikov, tako v mirnem času kot v času vojne. Medtem ko je samozaščita še v prvih začetkih, je bil poseben strokovni predmet „obramba“ že vključen v vse šole in univerze. Uradni govori o načrtovanju obrambe vedno znova poudarjajo, da Jugoslavija ne bi mogla kot majhna dežela nuditi začetnega odpora vojaški premoči morebitnega sovražnika, da bi pa mogla okupatorju življenje zagreniti in v tem smislu že vnaprej dosegati zastrahovalni učinek.

Stalna propagandna kampanja v družbenih občilih kot tudi vrsta krepkih gmotnih privilegijev, ki jih uživajo pripadniki vojske, naj bi naredila vojsko pri prebivalstvu priljubljeno. Ne le, da sedi vedno več zastopnikov vojske v državnih in občinskih izvršnih organih, pošiljajo jih tudi kot delegate v različna združenja kot člene za povezavo. Tako sedijo častniki na univerzah, v bolnicah, pri založbah itd.

Tam zastopajo na eni strani vojsko, na drugi strani pa tudi partijsko organizacijo znotraj vojske. Obenem s prizadevanjem, da bi okrepila položaj vojske, je partija tudi znatno razvila svojo navzočnost v vojski prek reorganizacije partijskih celic.

Ko ne bo več Titove veljave, si je mogoče predstavljati, da bodo republike in province močnejše silile k večji samostojnosti znotraj partije in gospodarstva. Ves razvoj pa že danes opazujejo čuječe oči vojske.

V tej zvezi ne more biti brez pomena, da Jugoslavija letos, potem ko so dogovarjanja s Sovjetsko zvezo glede pošiljk orožja prinesla sicer delne, ne pa zaželenih uspehov, preiskuje bolj intenzivno možnosti, da bi nakupila orožje v zahodnih državah, predvsem na Švedskem, v Veliki Britaniji in v ZDA.

Neue Zürcher Zeitung, Zürich, 30. septembra 1975.

SOLŽENICYN: „VTIKAJTE SE V SOVJETSKE NOTRANJE RAZMERE, KOLIKOR SE SPLOH MORETE!“

Ruski nobelovec Aleksander Solženicyn je v predavanju pred ameriški sindikati v Washingtonu konec junija navzoče pozval: „Prosim vas, vtikajte se v naše notranje razmere, kolikor se sploh morete!“

Njegov govor prinašamo v glavnih odlomkih:

Drugeče kot v vseh zahodnih deželah prejema naš delavski razred le miloščino. Najmanjšo stavko ima oblast že za protirevolucijo. Po revoluciji ni bilo v naši deželi nikdar svobodnih sindikatov in jih tudi danes ni.

Naš sistem je prišel na oblast z oboroženo vstajo. Naš sistem je obračunal z nasprotniki brez sleherne sodne obravnave. Naš sistem je uničil Cerkev. Naš sistem je kot prvi na svetu zgradil koncentracijska taborišča. Naš sistem je začel z množičnimi pokolji kmetov. Na vrhu stalinistične grozovlade je bilo pri nas postreljenih 40 tisoč ljudi na mesec. V našem sistemu ne pridejo nikdar tisti, ki imajo na vesti milijone ljudi (kot npr. Molotov in manjši), pred sodišče in sedaj živijo z visokimi pokojninami v največjem razkošju.

Komunistični voditelji vas opominjajo: „Ne vtikajte se v naše notranje zadeve, pustite nas, da svoje občane v miru zatiramo!“ Jaz pa vam pravim: „Prosim, vtikajte se v naše zadeve, kolikor se sploh morete! Prosim vas, vtikajte se vanje!“

Münchener Katholische Kirchenzeitung, München, 24. avgusta 1975.

poseben prostor, opremljen za smučarje.

PTUJ — Sredi topolovih nasadov blizu Ptuja gradi industrijsko podjetje „Les“ novo tovarno. V njej bodo izdelali letno 700 tisoč furnirskih sodov za transport in embalaranje suhih ter gosto tekočih materialov. Tovarna bo zaposlila 200 delavcev.

RADUHA — 1327 m visoko je na Raduhi najvišja kmetija v Sloveniji. Do nedavnega od sveta odrezani ljudje so dobili cesto in elektriko. Kmetija se preusmerja v načrtno rejo živine. Ima tudi odlične možnosti za kmečki turizem.

RAVNE NA KOROŠKEM — Sredi oktobra so odprli novo veleblagovnico „Nama“.

SLOVENSKA BISTRICA — Tovarna za predelavo aluminija „Impol“ je septembra praznovala 150-letnico obstoja. Pomemben razvoj je nastal v tovarni po preusmeritvi od predelave bakra na predelavo aluminija. Podjetje zaposluje 3000 delavcev.

SREDIŠČE — Tipičnost Pomurja so gotovo njihove štoklje. Ker postajajo ti ptiči vedno bolj redki, jih skušajo kolikor mogoče zaščititi. Pripravljajo jim nova gnezda in zavarujejo stara. Žal se mnoge štoklje spomladi ne vrnejo več v domači kraj. Prebivalci Središča se posebej zavzemajo za ohranitev tega znamenitega ptiča.

VIPAVA — Vinogradništvo v Vipavski dolini ima bogato tradicijo. Že pred sto leti so se vipavski kmetje združili v vinarsko zadrugo. Iz njenih temeljev so zrastle danes ogromne podzemne kleti. Vsako leto prirejajo vinski praznik. Tudi letošnji je bil močno obiskan.

VOJNIK — V Vojniku je sedem bratov Lipšev ustanovilo pred 100 leti godbo na pihala. Njihov sloves se je naglo širil. Dobili so vzdevek „Malodolski muzikantje“. Pevska in muzikalna tradicija je v Vojniku ostala. Septembra so skupaj z godbami iz sosednjih krajev proslavili svojo stoletnico obstoja.

mali oglasi

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 40 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1.50 avstrijskega šilinga (ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pisnu v denarju ali v mednarodnih poštinih kupnih pristojbino za dvoje pisem v tujino.

● JANKOVIČ, 17 rue de Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, posreduje uradne prevode in prošnje. Pišite mu!

● PREVAJALSKA PISARNA V MÜNCHNU vam ekspresno in uradno uredi vse prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje, daje informacije in poučuje nemščino po zanesljivi metodi. Dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, tel. 14 13 702.

● PREVAJAM iz slovenščine v nemščino in obratno hitro in poceni. Vse prevode sodno overovim. Sodni prevajalec Monika ZIBELNIK, 8 München 50, Franz-Albert-Straße 12, BR Deutschland. Telefon (zvečer in konec tedna) 089 - 812 30 59.

● SLOVENEK srednjih let, samski, izobražen, prijetnega značaja in zunanosti, s srčno kulturo, situiran, veren, išče sebi primerno bodočo ženo, simpatično in čedne zunanosti, od doma ali iz tujine, staro do 40 let. Pišite in priložite fotografijo, ki jo bom vrnil, na naslov: F. D., 8070 Gerolfing, Rupertistr. 14, BRD.

● Sprejemem zanesljivega slovenskega PREDDELAVCA, ki bi vodil skupino naših delavcev pri urejanju mestnih parkov, stanovanjskih naselij in cestnega zelenja. Delo ni težko, vendar zahteva precejšnjo praktično iznajdljivost in sposobnost občevarja z ljudmi. Neobhodni pogoji: urejen potni list ali nemško državljanstvo, znanje nemščine in nemško vozniško dovoljenje (kategorija 3). Samsko ali družinsko stanovanje zagotovljeno. Nastop po dogovoru. Ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev v ZR Nemčiji pošljite na naslov: Franz Roschkar, 7012 Fellbach bei Stuttgart, Fellbacher Str. 155.

● Lepa dvodružinska HIŠA v Prekmurju, blizu Murske Sobote, je ugodno naprodaj. Informacije: Pavlicic, 8251 Hohenpolding, Kalusenberg 14, BRD.

● Povratniku v Slovenijo ugodno PRODRAM enonadstropno poslovno HIŠO v industrijskem središču Koroske ob glavni cesti. Prostori primerni za vsako obrt. Poslovni prostor meri 100 m², stanovanjski 88 m². Vseljiva takoj. Naslov posreduje uprava „Naše luči“ če pošljete pristojbino, kot je navedena v barvnem pasu te strani spodaj. (Štev. 19)

● PARCELO, 688 m², lepa lega, v Dogošah pri Maribor-Tezno, s kletjo in kompletno dokumentacijo, ugodno prodam. Na parceli je grdb. baraka z električnim priklopom. Za gradnjo je predvidena enodružinska nizkopritlična hiša (bungalov: stanovanjska površina 140 m²). Informacije: Franc Udovič, 8070 Ingolstadt, Postfach 2901, BRD.

● PRODRAM visokopritlično HIŠO v Kranju, končano v 4. fazi, na 500 m² zemlje. Kraj zelo ugoden. Naslov posreduje uprava „Naše luči“, če pošljete pristojbino, kot je navedena v barvnem pasu te strani spodaj. (Št. 20)

● Prodam HIŠO z gospodarskim splotjem in 4,5 ha zemlje pri Ljutomeru, ob asfaltni cesti in železniški postaji, na ravnini. Cena 35000 DM. Naslov posreduje uprava „Naše luči“, če pošljete pristojbino, kot je navedena v barvnem pasu te strani spodaj. (Št. 21).

● PRODRAM dvostanovanjsko enonadstropno podkleteno HIŠO s precej velikim vrtom in posebej zgrajenimi tremi garažami (ena velika, primerna za delavnico) v Gornji Radgoni. Cena po dogovoru. Naslov posreduje uprava „Naše luči“, če pošljete pristojbino, kot je navedena v barvnem pasu te strani spodaj. (Št. 22).

● PRODRAM HIŠO (5 ha zemlje — gozd in pašniki) v bližini Ormoža poceni za nemške marke. Stanko Janžek, 521 Troisdorf, Maienstraße 12, BRD.

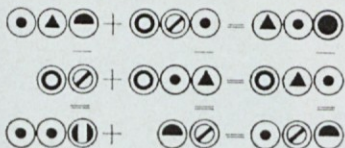
● PRODRAM 3 gradbene PARCELE. Vsaka meri 3000 m². Deset minut hoje od železniške postaje, 200 m od asfaltne ceste. Lahek dovoz. Najlepši razgled v Rogaški Slatini. V. Jagodič, 82 Rosenheim, Aichenweg 31, BRD (A. Jagodič, Levstikova 7, 63250 Rogaška Slatina, Slovenija, Jugoslavija).

● PRODRAM novo dvodružinsko HIŠO v Sv. Lenartu pri Mariboru. Naslov posreduje uprava „Naše luči“, če pošljete pristojbino, kot je navedena v barvnem pasu te strani spodaj. (Št. 23).

● PRODRAM novo dvostanovanjsko HIŠO v Laškem, Slovenija. Hiša je zgrajena po najmodernejših vidikih in takoj vseljiva. Interesenti naj se obrnejo na naslov: Jože Petek, D-7031 Steinenbronn, Hohenwartstr. 40, BR Deutschland.

kdo?, kdaj?, kje? . . .

RAČUNSKI PROBLEM

Ta računski problem je zanimiv zato, ker ima šest možnih rešitev. Seveda odgovarja pri vsaki od šestih rešitev posamezni znak določeni številki.

Skušajte najti rešitve brez posebne pomoči! Če pa ne gre, vam nudimo majhno pomoč: pri rešitvi je končna vsota (na desni spodaj) 142, pri drugi 175, pri tretji 241, pri četrti 384, pri peti 483, pri šesti 571.

LEDENE ROŽE

Na šipah zadnjega voza male krožne železnice so se naredile ledene rože, tako da se ni skoznje nič več videlo. Ali je bilo to zaradi napake pri segreganju ali zaradi varčevalnih ukrepov?

Na to si ni znal odgovoriti pozni potnik v tem vozu. Bil je na srečo toplo oblečen in pol ure vožnje do Tabora bo že prenesel. Prižgal si je cigareto, da bo vsaj pod nosom toplo, in se

je prepustil enakomernemu gunganju vlaka.

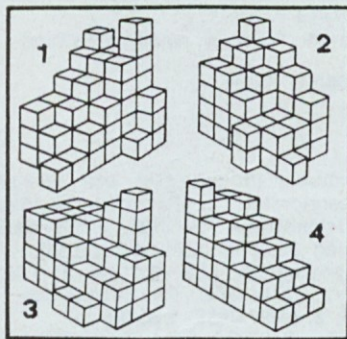
Nenadoma se je vlak stresel in ustavil. Kaj smo že na Taboru? Presnete šipe, da se nič ne vidi!

Mož se je že pognal kvišku, potem se je pa spet spustil nazaj na sedež, zadovoljno puhnil iz cigarete velik oblak dima prek paketa na kolenih in že gledal pred seboj vesele obraze otrok, ko bo paket doma odprl.

Iz česa je mogel mož ugotoviti, da vlak še ni došel do Tabora?

KOCKA IZ KOCK

Na risbi so štirje kupi majhnih kock. Če zložimo vse male

kocke iz dveh določenih kupov, dobimo veliko kocko, pri kateri so vse stranice enake.

Iz katerih dveh kupov moramo zložiti male kocke, da dobimo to veliko kocko?

TUJEC V GOZDU

Janez in Micka sta sedla v gozdu na tla in začela jesti malico.

Pred njima se je pojavil tujec. Zelo požljivo je gledal na njuno malico.

Janez in Micka sta ga pova-

bila, naj prisede. Micka je imela štiri kruhke, Janez pet. Razdelila sta jih tako, da je dobil vsak tri.

Na koncu je dal tujec Micki devet novcev in ji rekel: „Razdelita si jih pravično z Janezom!“

Tu se je začela težava. Kako naj Micka devet novcev pravično razdeli med oba?

REŠITEV PREJŠNJIH UGANK

RAČUNSKI PROBLEM: 1. rešitev: $489 - 483 = 6$; $510 + 211 = 721$; $999 - 272 = 727$; 2. rešitev: $879 - 876 = 3$; $120 + 422 = 542$; $999 - 454 = 545$; 3. rešitev: $539 - 538 = 1$; $460 + 266 = 726$; $999 - 272 = 727$.

RAČUN ZA KOSILO: V eno škatlo mora dati eno samo belo kroglico, v drugo pa vse ostale. Če bo segel gostilničar v prvo škatlo, je gotovost, da Caf ne bo kaznovan, 100%-na. Če bo pa segel v drugo škatlo, je verjetnost ugodne rešitve skoraj polovična (49 belih : 50 črnim kroglicam). Če upoštevamo obe škatli ob tej razdelitvi kroglic, je poprečna verjetnost ugodne rešitve skoraj 75%-na.

KOCKA: Nepobarvana bi ostala ena kocka, tista v sredi, eno ploskev bi imelo pobarvano 6 kock, dve ploskvi 12 kock, tri ploskve pa 8 kock.

PLEZANJE PO VRVI: Ubežnik je moral potegniti do strehe 200 kg, to je, obe vreči in sebe. Če mu je to uspelo, je prispel pod streho istočasno z vrečama. Lažje bi bilo, da bi zgrabil istočasno oba konca vrvi in bi se tako povzpел navzgor.

TOVORNI VLAK: 80 sekund. 60 sekund potrebuje za predor, 20 sekund pa še za to, da je s svojo celotno dolžino skozi.

SKRITA MISEL: Kjer osel leži, tam dlako pusti.

Erscheinungsort: Klagenfurt.

Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt.

P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Msgr. Ignacij Kunstelj, 62 Offley Road, London S.W. 9. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.

Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein bei Graz. (Tel. 0 31 24 - 23 59).

P. Štefan Kržišnik, Zist. Stift, 6422 Stams, Tirol.

Ivan Tomažič („Korotan“), Albertgasse 48, 1080 Wien VIII.

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0 222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Bahnhofstr. 13, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

BELGIJA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, B-4000 Liège. (Tel. 041/23 39 10).

Kazimir Gaberc, rue L. Empain 19, B-6001 Marcinelle. (Tel. 07/36-77-54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75020 Paris. (Tel. 636-80-68).

Jože Flis, 7 rue Gutenberg, 75015 Paris. (Tel. 577-69-93).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57710 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.

Franjo Pavalec, 8 Avenue Pauliani, 06000 Nice.

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Bausenhorststr. 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Pavel Uršič, 420 Oberhausen 11, Oskarstraße 29. (Tel. 0 208 - 64 09 76).

Ludvik Rot, 4006 Erkrath 2, Kempenweg 25. (Tel. 0 21 04 - 31 6 55).

Jože Bucik, 4006 Erkrath 2, Kempenweg 25. (Tel. 0 21 04 - 31 6 80).

Mirko Jereb, 6 Frankfurt 70, Textorstr. 75-II. (Tel. 06 11 - 61 37 22).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 2 85 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 42 74).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Martin Mlakar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Dr. Štefan Steiner, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstr. 40. (Tel. 030-784 84 34).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Postfach 191, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.
(Tel. 01/50 31 32).

P. Angel Kralj, Kapuzinerkloster, 4500 Solothurn. (Tel. 065-22 71 33).
